

DOMOVINA

Upravništvo »Domovine« v Ljubljani — Knafljeva ulica 5
Uredništvo »Domovine« — Knafljeva ulica št. 5/II,
telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 din, polletno 18 din,
celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno
12 din, polletno 24 din, celoletno 48 din. Amerika letno 1 dolar.
Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani št. 10.712.

Petodstotna doklada na zem- ljarino za Kmetijsko zbornico

»Službeni list dravske banovine« objavlja letošnji proračun Kmetijske zbornice za dravsko banovino, ki ga je te dni odobrila banska uprava. Iz zadevnega razglasa je razvidno, da izkazuje proračun 1.100.000 dinarjev izdatkov in da se bodo ti izdatki poravnali s petodstotno doklado na osnovni zemljiški davek (zemljarino). Kmečki posestniki bodo torej plačevali poleg občinskih in banovinskih še to doklado. Doklado bodo odmerjale in pobirale davčne uprave skupno z državnimi davki.

Seveda se na deželi v teh časih stiske vsaka nova obremenitev neprijazno sprejme, vendar vsi vemo, da res potrebna Kmetijska zbornica ne more uspevati brez vsakih dohodkov. Zeleti bi bilo, da bi zbornica krepko prišla za delo in res dojala pobude za kmetijski napredek na zgledu zbornic, kakr-

šne imajo trgovci, industrijci in obrtniki. Pri nas je še ogromno dela na kmetijskem področju. Pretežno kmetijska država smo, a kmetijstvo pri nas prav nič ne napreduje. Na kmetijskih zbornicah v naših banovinah je zdaj naloga, da spravijo v tek preosnovno vsega kmetijstva v državi. Vsak državljan mora priti doma do svojega kosa kruha. Od zbornic pričakujemo, da bodo delovale v to smer brez strankarske politike, ki z gospodarstvom ne bi imela imeti opravka.

H koncu naj še omenimo željo kmečkih posestnikov — zborničnih članov, naj se zbornični proračun objavi tako, kakor se objavljajo državni, banovinski in drugi javni proračuni, to je s podrobno navedbo izdatkov. Mislimo, da je pač upravičena njih želja, da se jim obrazloži, kako se nameravajo uporabiti njih prispevki.

Posojilo za oživljenje zadrug izročeno Zadružni zvezi

Nedavno je bilo odobreno zadružno sanacijsko posojilo v znesku 63 milijonov dinarjev pri Poštni hranilnici, za katero je prevzela dravska banovina jamstvo. Kakor poročajo listi, je bilo posojilo v soboto izplačano Zadružni zvezi v Ljubljani.

»Slovenec« utemeljuje ta ukrep s tem, da ima ogromna večina kmečkih zadrug svoje naložbe odvišnega denarja pri Zadružni zvezi, ki ga bo zdaj postopno začela izplačevati zadrugam in tako obnovila obtok denarja.

Kakor znano je Zadružna zveza večino tega denarja naložila pri Zadružni gospodarski banki (menda okrog 120 milijonov), kjer je denar zamrznil.

Podeželsko denarno zadružništvo je pri nas v dveh zvezah. Pri Zadružni zvezi je 677 zadrug, pri Zvezi slovenskih zadrug pa 378. Od skupne vsote 450 milijonov odstopljenih kmečkih dolgov odpade na Zadružno zvezo 300 milijonov, na Zvezo slovenskih zadrug pa 150 milijonov.

V negozdnih krajih naj se ne seka mladi les

Prejeli smo:

Na naši severni meji proti Avstriji se je začel močno izsekavati les, ki se izvaja v tužno. Poseka se tudi mnogo mladega lesa. To vse priča o hudi stiski obmejnega prebivalstva. Razume se, da bi z gospodarskega stališča to pač ne bilo zlo, toda pomisliti je treba, da Slovenske gorice, Ljutomersko in Ptujsko polje in Prekmurje sploh niso gozdne pokrajine. Če se poseka še to redko nezrelo gozdno drevje, čakajo te kraje hude posledice: pomanjkanje lesa za obrt in za

bližno industrijo, nazadovanje privlačnosti teh krajev in s tem pešanje tujškega prometa, odpiranje pokrajin viharjem in nevihtam. Pogozdovanje je res poleg obvezne prijave posekanja večjih površin predpisano, toda pogozdovanje šele čez desetletja vrača izgubo. Po vrhu vsega so nakupovalci tega lesa za izvoz tujci, ki imajo tako glavni dobiček od uničevanja mladih gozdov in pa orehov, kajti mnogo orehovega lesa se izvozi iz teh krajev. Vsekako nujno bi bilo, da oblastva pouče prebivalstvo o velikih škodi, ki ga čaka sprito uničevanja gozdov.

Južna Amerika odpira vrata kmečkim izseljencem

Južnoameriške države so preživele enako gospodarsko stisko kakor Evropa. Tvorice so ustavljale obratovanje in poljskih pridelkov je bilo, da niso vedeli kam z njimi. Kavov so celo metali v morje in kurili

z njo, siromašni ljudje so pa pri vsem tem gladovali. Na brezposelne je pritiskala stiska najbolj. Najslabše se je godilo tujcem, ki so bili doslovno na ulici brez vsake pomoči. Zato ni čudno, da so južnoameriške države

zapirale vrata novim priseljencem, ki bi samo pomnožili vrste brezposelnih in gladujočih.

Zdaj se pa razmere tudi v Južni Ameriki obračajo na boljše in v desetih južnoameriških državah se počasi odpirajo vrata evropskim izseljencem. Velike države Brazilija, Argentina in druge imajo mnogo neobdelane zemlje. Toda vprašanje ni v tem, kako to zemljo naseliti, temveč je njegovo jedro v prodaji poljskih pridelkov. V vseh teh državah bi z naglim naseljevanjem nastala nevarnost kmetijskega nadpridelka in pojavila bi se nova, morda še hujša gospodarska stiska, kakor je bila doslej. Zato iščejo južnoameriške države najprej tržišča za svoje poljske pridelke.

Poljske pridelke iz južnoameriških držav naj bi uvažale v prvi vrsti tiste države, iz katerih bodo prihajali izseljenci. Končne rešitve tega vprašanja pa še ni. Za ureditev in prodajo zemlje skrbe zasebne družbe in država. V nekaterih državah, tako v Braziliji imajo severnoameriške države velika zemljišča, na katerih ustanavljajo naselbine in vzorna posestva. Zemlja je po večini dobra, žal je pa v pragozdu, kjer naseljenec ne čaka nič dobrega. Neprestana borba s naravo evropskega izseljenca kmalu izčrpa in mnogi omagajo, še preden so dosegli prve uspehe. Nekaj upanja imajo samo kmetje, ki se znajo prilagoditi razmeram. Tvorniških delavcev imajo v Južni Ameriki sami dovolj. Evropski delavec tudi ne more tekrovati z domačinom, ker ni tako skromen in bi se ne mogel preživljati z mezdo, kakršna zadostuje domačinu. Južna Amerika potrebuje kakor rečeno samo kmetovalce.

Razmere v Južni Ameriki so zelo različne, skoro v vsaki državi drugačne. Ne da se reči, da bi domačini sprejemali tujce z odprtimi rokami. Pogosto so jim sovražni, ker vidijo v njih nezaželene tekmece. Tudi politične razmere so različne. V Venezueli je bilo zadnje čase dokaj mirno, v Braziliji ima predsednik Vargas skoro diktatorsko oblast, v Urugvaju in Argentini imajo še kolikor toliko demokratični vladi. V Paragvaju in Boliviji pa vladajo zdaj vojaki. V Čileju je kakor v Venezueli. V Peruju je diktator general Benavidez, v Ekvadorju vladajo vojniki na čelu z generalom Henriquezom, v Kolumbiji je pa na krmilu demokratična vlada. Letos v novembru se sestane v Limi v državi Peruju osmi vseameriški posvet, ki bo obravnaval v prvi vrsti vprašanje naseljevanja. Zaenkrat pa izseljevanje v južnoameriške države še ni priporočljivo.

Gozdovi in kmečka zaščita

Prejeli smo:

Lani v decembru je bila uveljavljena uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov. V tej novi uredbi je med drugim nova določba, da se gozdovi tudi štejejo za zemljo, sposobno za obdelovanje. Ker se po uredbi smatra za kmeta le oseba, katere posestvo ne presega 50 hektarov za obdelovanje sposobne zemlje, je razumljivo, da je zaradi omenjene določbe o gozdovih mnogo kmetov izgubilo značaj kmetov in s tem zaščito.

Naš slovenski gozdni posestnik ima poleg gozda še 10 do 20 hektarov po večini manj vrednih njiv in travnikov, zato zadene ta

nova uredba naše planinske kmete na Gorenjskem, Koroškem, Pohorju in v Savinjskih planinah najbridkeje. V dravski banovini ima gozdna posestva s površino 25 do 50 hektarov približno 1500 oseb, s površino 50 do 100 hektarov približno 300 oseb in s površino 100 do 200 hektarov približno 100 oseb. Ker so tudi gozdna posestva precej zadolžena, je soditi, da je izgubilo najmanj okrog 1500 slovenskih gorskih kmetov kmečko zaščito, med tem ko nova uredba v vseh drugih banovinah ne zadene skoro nikogar.

Po uredbi prizadeti bodo morali za plačilo celotnega dolga prekomerno izsekavati les in s tem uničevati gozdove, zlasti če bodo morali izsekavati mlad les. Mnogokje pa sploh nimajo lesa, ki bi bil primeren za izsekavanje.

Nova uredba pa pomeni krivico za naše gozdne posestnike tudi, ako primerjamo njih dohodke z dohodki kmetij s preko 50 hektarov zemlje v Bački, Slavoniji ali Sumadiji. Ako cenimo letni prirastek na hektaru v naših kmečkih gozdovih povprečno dva in pol kubičnega metra, dobimo iz gozda, obsegajočega 40 hektarov, 100 kubičnih metrov lesa na leto, a cena za kubični meter znaša danes v najboljših legah 80 do 100 dinarjev, v slabših pa 40 do 50 dinarjev. Torej znaša letni donos takšnega gozdnega posestva 4.000 do 10.000 dinarjev. Ker njihove gozdne posestnike daleč ne zadostujejo za prehrano družine, travniki pa komaj za vprežno živino, je razumljivo, da je njihov položaj nezavidljiv. Na 50 hektarih prave poljske zemlje v Bački in drugod pa se pridelja za 50.000 do 100.000 dinarjev kmetijskih pridelkov letno.

Nujno potrebno je, da se tako v korist prizadetih gorskih kmetov, ki so čisto neupravičeno izgubili zaščito, kakor tudi glede na gozdove, da se ne bodo uničevali, čimprej omili trdota nove uredbe. Naj se z novo uredbo določijo za gozdne posestnike druga mera, ki mora uvaževati dohodke teh posestnikov v primerj s posestniki prave poljske zemlje.

NEPOTREBNO OPOZORILO

Mlad, šele pred kratkim nastavljen ječar je spremljal osumljenca v preiskovalni zapor in ga je na nekem mestu hodnika opozoril: »Pazite, tu so stopnice!«

»Bežite no!« ga je ta zaničljivo zavrnil, »te stopnice sem že poznal, ko vas še na svetu ni bilo!«

Politični pregled

Po dolgotrajni obravnavi je v petek

finančni odbor sprejel predlog državnega proračuna

skupno s finančnim zakonom za prihodnje proračunsko dobo. V soboto je še določil poročevalce za celotno narodno skupščino in razpravljajal o sestavi poročila.

Iz Beograda poročajo, da je

prihodna seja narodne skupščine

sklicana za ponedeljek 7. februarja. Na seji bo poslancem predloženo poročilo finančnega odbora o državnem proračunu. Prav tako se poroča, da bo sklicana prihodna seja senata za ponedeljek 21. februarja. Računa se, da bo skupščina do takrat proračun že sprejela, tako da ga bo senat lahko takoj vzel v razpravo.

Z veliko pozornostjo zasledujejo v Londonu

pogajanja, ki se vodijo med Anglijo in Rusijo.

Kakor se doznava, je ruski komisar za zunanje zadeve Litvinov ob priliki zasedanja sveta Društva narodov predlagal angleškemu zunanjemu ministru Edenu, da bi Rusija podpirala Anglijo na Daljnem vzhodu če prevzame Anglija jamstvo za ruske meje v Evropi. Litvinov je podrobno obvestil angleškega zunanjega ministra o ruskih pripravah na Daljnem vzhodu, kjer ima Rusija že zdaj pol milijona svojih najmodernejših opremljenih čet. V kratkem bo poslanih na kitajsko in mandžursko mejo še nadaljnjih devet divizij. Tudi rusko pomorstvo je pripravljeno. Prav tako pa razpolaga Rusija na Daljnem vzhodu s številnim letalstvom, tako da more uspešno zaščititi svoje in angleške koristi. V Angliji so glede tega predloga zelo zadržni, ker angleška vlada neče pristati na nobeno nove obveznosti, čeprav bi ji bilo sodelovanje Rusije na Daljnem vzhodu zelo dobro došlo. Pogajanja se bodo nadaljevala zdaj v Londonu.

Na Dunaju so aretirali hitlerjevske voditelje in zaprli glavno pisarno narodno-socialističnega gibanja, kar je znamenje

da nameravajo v Avstriji ugonobiti hitlerjevstvo.

Od lanskega leta, ko je avstrijska vlada dovolila hitlerjevce nekoliko dihati, so ti začeli svojo delavnost razvijati mnogo bolj javno kakor prej. To pa je postalo krščen-skosocialni vladavini preveč, zato so sklenili hitlerjevce udušiti.

Ameriško mornariško ministrstvo je v zvezi s splošnim oboroževanjem Zedinjenih držav izdelalo načrt, po katerem

naj bi se takoj začele graditi nove topničarke najnovejšega tipa.

Te topničarke bi poleg običajne opreme imele še po dva topova za torpede. Ker so take topničarke zelo okretne in hitre, bi predstavljale najnevarnejše napadalno orožje. Po načrtu mornariškega ministrstva, naj bi se zgradila cela mornarica takih topničark, tako da bi vsako večjo ladjo spremljale po tri do štiri take topničarke.

Po poročilih iz Pariza se je

republikanskim četam posrečilo presekati cesto in železniško progo, ki drži iz Teruela proti Saragosi

Na ta način je 40.000 francovskih vojakov odrezanih od zaledja in jim grozi obkolitev. Severno od Teruela so republikanske čete zavzele po hudi borbi glavno cesto in padle frankovcem v hrbet. Tudi pri Singru so republikanci vrgli frankovce nazaj.

Španska republikanska vlada je predlagala generalu Francu naj se ustavi bombardiranje nezaščitenih mest v zaledju Francovci pa so kakor v odgovor na to ponudbo

strahovito bombardirali Barcelono.

Nad pol ure je 50 francovskih letal metalo na mesto bombe. Bombardiranje je povzročilo strašno razdejanje. Celi okraj so izpremenjeni v razvaline. Casopisje označuje ta čin za največji zločin v španski vojni. Zrtev, med njimi največ otrok in žensk, je okoli tisoč. Rdeči križ je poslal Društvu narodov prošnjo, naj posreduje, da se v bodoče tako nečloveško klanje prepreči.

Veliko razburjenje je izzvala izjava, ki jo je dal poveljnik japonskih čet v Sanghaju general Macui Dejal je

da je Japonski kitajsko ozemlje neogibno potrebno

in če se bo Anglija temu protivila, potem mora priti do resnega spopada med Japonsko in Anglijo. Angleški poslanik v Tokiu je zahteval od japonske vlade pojasnila in je ver-

PAVEL¹³
HRIBAR:

PLAZ USODE

Vsa Solčava odmeva od enakomernih udarcev na klepe, na katerih se klepljejo kose, da režejo kakor britve. Ze se čuje veselo brušenje kos in že svistijo kose v sočni nemški detelji.

Sredi vročega dneva stopa Petrinka po cesti proti Solčavi in krene navkreber proti Devetakovemu domu. Kakor vso dolino je tudi tukaj solnce nagnalo na delo mlado in staro: Devetak gnete pred seboj ogromen redjak, da škripljejo kljuge v kosišču; za njim se poganja Peter zašaj pa pobira polovico redi pastir. Kakor da bo drugi dan vsega konec, hitijo zagorele roke v enakomernih zamahih preko zelenega morja. Ko zagleda Petrinka brata dvigne dlani k ustom in zakliče kakor s trombo:

»Ho-hoj! Lojz!... Imaš malo časa za mene?... Pridi sem, saj ti ne morem vsega od daleč vpiti!«

»Kaj pa je?« se počasi odzove Lojz, dela pa kar naprej, kakor bi ne mogel nehati.

»Tak stopi no sem in ne bodi tak!«

Devetak zgrabi s koso šop detelje. Spretno zavrti koso, tako da zgrabi šop z levico in obriše z njim blatno koso, da se sveti v solnce, kakor nož na večer pred kolinami. Počasi obesi koso v še prazno ostrvo. Z dolgimi kmečkimi koraki stopa proti sestri:

»Eh, saj vidiš, da imam polne roke dela!« jo nagovori namesto pozdrava, kar sestro malce osupne.

»Mar nisem tudi jaz sredi dela prišla k

tebi!... Za Mimiko gre, in je to pač važnejše od tvoje detelje.«

Devetak jo nezaupljivo motri od strani, ker ne ve, kaj naj vse to pomeni. Počasi spregovori:

»Tako, za Mimiko gre?... Ali bi za to pozneje ne bilo časa?... Take sile pa menda še ni, mislim!«

Petrinka se vznejevolji:

»Če se meni zaradi nje mudi, se bo, sodim tebi še malce bolj!... Si vendar njen oče in sta oba Devetaka!« Čeprav nerad Lojz nekam prisluhne njenim besedam.

»Po kaj si torej prišla sestra?«

»Ona reč s Francetom se je lepo zasukala! začne kar naravnost Petrinka. Sodim da bi bil že čas, da se spraviš z Mimiko!... Zato sem prišla!«

Devetak nekaj časa nepremično zre sestro:

»Dokazal sem da nisem ne gluhi, ne slepi za pravico! Po Gornjem gradu to že danes vedo!... Samo na Mimiko sem pri tem mislil in na pravično reč, ki je to zahtevala od mene!... Kaj drugega pač nimam povedati.«

»Saj se zdiš sebi kakor sam Bog, Lojz? Neodjenljivo stopi Petrinka prav tik njega. »Toda Bog je še na križu odpuščal!... Na to te opominjam!«

Tako vneto spregovori to, kakor da ga mora vsega pretresti Devetak pa stoji mirno:

»Prav nič se ne zdim samemu sebi! Le to vem, da sem kakor drugi uboga človeška siromaščina, sicer bi me ne bilo tako potlačilo!«

»Torej nisi več Devetak, temveč samo oče! se zavzame Petrinka. »Če je tako, potem bi jaz na tvojem mestu privoščila hčerki dobro besedo!«

V Devetaku se spet zbudi njegova trma.

»Mar res misliš, da bom kar zdajle vse pustil, pa stekel voščiti dekletu dobro besedo? Še tega manjka da bi oče šel tja in rekel: 'Ti si mi krivico storila zato stopi sem in mi odpusti!' Krave bi se mi smejale sestra! Kaj takega ne boš od mene zahtevala!«

Lojz zapusti Petrinko in stopa počasi spet na njivo. Med potom se še obrne nazaj:

»Reci Mimiki da že ve, kje me lahko zmečom najde Doma če jo tja kaj vleče!«

Ko že spet naprej nagnjen kosi in se pri vsakem zamahu požene za korak naprej se spomni, da bi bil lahko privoščil Mimiki tudi pozdrav po sestri. Ozre se, toda Petrinko ugleda že daleč gori v rebri zato spet zagrebe to misel, njegov obraz pa se spet zmrača in je ves uporen.

Petrinka je šla na Devetakovino in sede k materi, ki si daje opravka v kuhinji. Polna sočutja povprašuje mater ali ji ni strah zaradi kofijškega gozdarja preveč škodil. Mati odkima:

»Tako betežna pa vseeno še nisem!« Smehljaj ji leže na lice, toda v njem je skrb kako se bo vse to rešilo. Kar ji pripoveduje hčerka, ji ni nič novega:

»Sem že tako sama mislila, da je zaman delati zdaj za spravo!«

Vendar boljše razume zadržanje Mimike kakor sina:

»Težak križ je z njimi!« Ker pa je mati, ne pozabi tudi dobrega pristaviti:

jetno, da bo Anglija proti tej izjavi ostro protestirala.

Maršal Cangkajšek je te dni izjavil novinarjem.

da verjame v končno zmago Kitajcev.

Japonci priznavajo, da imajo stalne praske s četami na ozemlju med Šanghajem in Nankingom. Kitajske četaške čete štejejo po 500 do 1000 vojakov in posamič napadajo japonske redne čete. Blizu Sučova so Japonci obkolili tak kitajski oddelek in vse do zadnjega pobili.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na sejmu v Brežicah so se prodajali za kg žive teže: voli za klanje po 5 do 6, voli za rejo po 5, krave za rejo po 5, krave za klanje po 2.50 do 5, telice po 4.50, pitani prašiči po 7.50 do 8 Din. Mladi pujski so se prodajali po 70 do 100 din za rilec.

SVINJE. Na mariborskem sejmu so se trgovali prasci, 5 do 6 tednov, po 80 do 100, 7 do 9 tednov po 100 do 120, 3 do 4 mesece po 140 do 160, 5 do 7 mesecev po 230 do 330, 8 do 10 mesecev po 400 do 410, 1 leto po 700 do 780 Din. Kg žive teže je bil po 5.50 do 7.50, kg mrtve teže pa po 8.50 do 11 din.

Sejmi

- 7. februarja: Dobrna, Murska Sobota Ormož, Gorenji Logatec;
- 8. februarja: Metlika, Kamnik;
- 9. februarja: Grahovo, Mengeš, Pilštanj, Zagorje ob Savi, Konjice;
- 10. februarja: Sv. Jurij ob juž. žel.;
- 12. februarja: Motnik.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 30. januarja v devizah (s prišteto premijo):

1 holandski goldinar za 24.03 do 24.18 Din;

1 nemško marko za 17.33 do 17.47 Din;

1 angleški funt za 215.19 do 217.25 Din;

1 ameriški dolar za 42.72 do 43.09 Din;

100 francoskih frankov za 140.52 do 141.96 Din;

100 češkoslovaških kron za 151.24 do 152.34 Din;

»Pravičen pa je Lojz, to mu moramo pustiti!... Drugače bi se ne bil tako podviral, da je še isto noč vse sporočil sodiču!«

»Seveda!« pritrudi Petrinka. »Prav zato sodim, da se naj spravi s tema dvema!... Ali res ne morete tukaj malo pomagati?«

Skrb leže na materin obraz:

»Tj moj Bog, kaj vse sem že poskusila!... Pogosto se mi zdi, da je zmagala pri njem dobrotu, potem naenkrat je pa Lojz povsem drug. Kakor da bi v senco stopil. Kar strah me je...«

»Za božjo voljo, strah?... Kako pa naj vzamem to, mati?« vpraša Petrinka in se ozre začudena v mater. Ta pa le skomigne z ostraklimi ramami, kakor da bi sama ne vedela, kaj naj reče:

»Veš, z njim je pač tako, kakor bi bila na vsem božjem svetu le on in Devetakovina!... Toda nima on grunta, temveč ta ima njega. In požre vse dobro v njem in napravi iz dobrega slabo... iz pravice krivico!«

Vse to hčerka prav dobro razume, zato reče:

»Res, prav imate, mati, prvo na vsem svetu je Lojzu Devetakovina!«

Še temnejši oblak skrbi leže materi na lice:

»Zdi se mi, da se Lojz zmeraj globlje zagreba v to svojo reč, da nazadnje že kar ne bo mogel več ven... Večkrat se zbudim ponoči iz samega strahu, da se bi mu moglo zato kaj hudega pripetiti... Ničesar si ne smeš napraviti za Boga.«

Potihoma in bolešno izreče te besede mati, da se zdi, kakor da je padlo nekaj tega skrivnostnega strahu tudi na Petrinko. Ko vidi ta zaskrbljene gube na materinem obrazu, jo hoče pomiriti. Prime jo za roko:

»Bežite, mati, bežite, kdo se bo ukvarjal s takimi hudimi mislimi!« Zdajci se zgrabi za Mimikine besede: »Trebam mu je pustiti časa, Lojzu. Se bo že znašel, kadar bo čas za to... Prav trdno verjamem, da se bo!«

Mati se smehlja napol v veri, napol v skrbi:

»Saj si govorila z njim. Ti ni prav nič omenil o skrivnem studentu, ki od včeraj izvira nad Mahovitim slemenom? Kar strah me je, da bi ne zadela hiše nesreča!«

»Vi pa zares vidite same strahove, mati,« se zasmije Petrinka. »Kaj naj se zgodi hiši?... Kaj ne stoji že tristo let varno tule pod Mahovitim slemenom?«

Z nasmeškom na licu se poslovi Petrinka:

»Vse se bo še dobro izteklo.«

Mati pa se ne more otresti skrbi in zlih slutenj:

»Bog daj, da bi imela prav in da bi bile to res samo prazne misli kakor pridejo nad človeka, ko je že z eno nogo v grobu, pa mora še vedno gledati na svet okoli sebe.«

Še dolgo stoji mati med podboji in gleda za hčerko Petrinko, ki postaja pri nagli hoji navzdol vedno manjša, tako da je naposled le še mala poskakavajoča točka, ki se zdaj pa zdaj obrne in menda zamaha z rokami.

XIV. POGlavJE

Od tega vročega dne je potekel teden. Sedem trdih dni se je vrstilo drug za drugim od jutrne zore preko žgočega poldneva daleč v noč. Sedem dni so vstajali ljudje pri prvem petelinjem petju, spat jih je pa spravljalo žalostno ukanje dolgouhih sov. Ceste in kolo vozi so bili polni vozov, vpreženih z voliči; tu in tam je kinkal v ojnica mršav konjič. Siromaki, ki nimajo vprege, vlačijo samotež

Polovica nesnage v vodi za namakanje!

Skoraj ne bi verjeli, koliko nesnage odstrani Ženska hvala, ki vsebuje Schichtovo milo, še pred pranjem iz perila. Toda to se občuti šele pozneje pri pranju! Vsak posamezni kos bo poprej in laže popolnoma čist.

ŽENSKA HVALA

dobro namočeno, napol oprano

domov ubožni pridelek, kar je ostalo toči in nalivom.

Upanje so spet prinesli lepi dnevi obupnim gorjancem: nemara bo pa boljše z jesenskimi pridelki. Kljub lepim dnevom se pogosto ozirajo sredi dela zaskrbljeni obrazi na verigo gorskih vršcev: kaj prinese naslednji dan. Pas mrežastih oblakov se je prignal odnekod. Kakor čreda pasočih se ovčic se sprehajajo na nebu: Večajo se in večajo in družijo v mogočne goste oblake. Zdajci temnije bolj in bolj in že grozijo v svoji gosti črnlini prekiniti delo pridnih rok in morda celo uničiti še ostanke letine po polju. Solnce kar ne more predreti te mogočne stene.

»Spet bo deževalo!« se čujejo vzdihni.

»Seveda bo!« pritrjujejo nejevoljno drugi.

»V pravem kotu se je zaprlo, da ne bo tako kmalu nehalo!«

»Vsi zrejo s skrbjo na zapad...«

In res začne spet. Skraja rosi, nato pa vliva vedno huje in huje, dokler ne izgine v gostih curkih vsa pokrajina... Kje je upanje, ki se je rodilo pred tednom dni? S solncem je izgubilo in ni ga več.

»Pred desetimi leti je bila tista povodenj!«

»Pred desetimi leti?«

Dolgo je že od tega. Kako naglo se pozablja slabo! Morda je celo dobro, da se to da pozabiti!

»Kaj pred desetimi leti?«

»Kar ne spomnim se več na to.«

»Pomisli vendar, Plesnik!... Ti, Logar, pomisli!... Spomni se vendar, Devetak. Saj je bilo prav tako leto kakor letos!... Dež na dež in povodenj na povodenj, dokler nista Savinja in Lučnica vsega preplavile!« dopoveduje Dajčman.

100 italijanskih lir za 225.69 do 228.78 Din. Vojna škoda se je trgovala v Beogradu po 437.50 do 440 Din. Avstrijski šilingi so bili v ljubljanskem zasebnem kliringu po 8.67 Din, nemški klirinški čeki pa po 14.50 Din.

Drobne vesti

= **Milijarda za javna dela.** V predsedništvu naše vlade je bil pred dnevi posvet v zvezi z gradnjo novih železniških prog in drugih večjih javnih del v državi. Na posvetu so sklenili, da bo vlada vložila še eno milijardo dinarjev v javna dela. Ta denar se bo uporabljal v glavnem za gradbo novih železniških prog in cest po načrtu, ki je že izdelan. Po neki vesti bo vlada posojilo za nova javna dela v znesku ene milijarde dinarjev dobila v državi sami, in to od državnih in poldržavnih denarnih ustanov.

= **Povečanje izvoza našega lesa.** Po uradnih podatkih smo lani izvozili 1,208.004 tone lesa v vrednosti 1133 milijonov, predlanskim pa 659.653 ton v vrednosti 654 milijonov dinarjev. Izvoz lesa je torej lani narasel za 548.351 ton ali 83 odstotkov po količini in za okoli 888 milijonov ali 72 odstotkov po vrednosti. Največja odjemalka našega lesa je bila lani Italija, kamor smo izvozili 334.539 ton lesa v vrednosti 249 milijonov dinarjev.

= **Uspeh vinskega sejma v Ivanjkovcih.** V četrtek 20. t. m. sta bila v Ivanjkovcih 13. vinski sejem in razstava. Razstavljeno je bilo 80 vrst izključno iz ljutomersko ormoškega vinarskega okoliša, ki so bila razen 4 vrst vsa iz letnika 1937. Prireditelj je bila zelo dobro obiskana ter je bilo za mešana kakor za sortirana vina veliko zanimanje. Že na sejmu je bilo od 3000 hl, ki so bili na ponudbo, prodanih 550 hl. Cene so se prilično učvrstile. Dosežene so bile cene od 4.50 do 8 din za liter. Nekateri vinogradniki in kupci so ostali v razgovoru. Glede na letnik 1937 so bili vsi s kakovostjo prav zadovoljni. Prireditelj je bila dobro organizirana in so prireditelji z doseženim uspehom prav zadovoljni.

= **Svinje ne smejo v Češkoslovaško.** Zaradi živinskih bolezni je češkoslovaško kmetijsko ministrstvo zabranilo uvoz svinj in njihovih delov, sirovin, izdelkov in odpadkov, nadalje krme, sena in slame iz srezov Čakovca, Lendave, Dravograda, Ljutomera, Maribora, Murske Sobote in Preloga.

= **Dopolnitve zakona o obrtih.** Naše gospodarske zbornice so te dni prejele v izjavo

načrt za dopolnitve zakona o obrtih. Od ministrstva sestavljeni načrt bodo zbornice poslane vsem združenjem in zanimancem, da zavzamejo svoje stališče.

= **Odkritje niklove rude med Valjevom in Čačkom.** Neka denarniška skupina preučuje ozemlje na področju med Valjevom in Čačkom glede na rudna ležišča. Uspehi tega raziskovanja so zelo odlični. Ugotovljena so bila znatna ležišča cinkove in svinčene rude. Izenadenje pa je prineslo odkritje izdatnih ležišč niklove rude. Odkritje niklove rude je važno tudi s stališča državne obrambe.

= **Štirj milijone kilogramov tobaka smo izvozili v preteklem letu.** Izvoženi tobak, ki predstavlja vrednost 150 milijonov dinarjev, je šel v glavnem v Češkoslovaško, Poljsko in Francijo.

D O P I S I

LJUBNO V SAVINJSKI DOLINI. (Smrtna kosa.) Ubožca Pavel in Urška sta dolga leta prosjala od hiše do hiše. Letošnjo zimo pa sta zaključila svoje življenje, 22. januarja smo pokopali Pavla v Bočni. Dosegel je visoko starost 88 let. V Bočni ga je doletela smrt in dobri ljudje so ga lepo spravili k počitku. Na mrtvaškem odru je ležal pri g. Žmavcu. Pavel je bil ubožec, a njegov pogreb je pričal, da je bil priljubljen. Pogreba se je udeležilo okrog 200 ljudi. Za slovo mu je zapelo Pevsko društvo iz Bočne in žalostinke so mu zaigrali tudi Rojevi. Župnik g. Jakob Kitak se je pri odprtem grobu lepo poslovil od pokojnika. Po pogrebu je pa župan g. Franc Kranjc spravil pevce in godbo v gostilno g. Franca Krauska, kjer so jim postregli z jedili in pijačo. Prav lepo je od Bočanov, da tudi siromaka ne pozabijo. Pred dvema mesecema je pa Pavlova žena Urška umrla v Grušovljah v Kolenčevem kozolcu. Takrat je bil hud mraz, a se ni našlo dobro srce, ki bi jo vzelo pod streho. V kozolcu je prebila zadnje ure v mrazu in vetru. Bog daj obema večni mir in pokoj!

PTUJSKA GORA. Brezverskih listov »Domovine«, »Jutra« in drugih ne čitajte, ampak v vsako krščansko hišo krščanski list, so se nedavno nedeljo glasile besede s prižnice. Mi pa v »Domovini« in »Jutru« zaman iščemo, kje bi bilo zapisano kaj brezverske-

ga. Tudi obrekovanja ni v teh listih, med tem ko ga je v krščanskem »Slovenskem gospodarju« vse polno. No, hvala zanj. Tudi za nas velja, da po vsej Sloveniji gre glas, le »Domovina« je za nas. S tem, da očitata poštenim listom nekaj, česar ni, se pač naša dušna pastirja ne bosta prikupila župljanom. Dobre liste bodo še v naprej radi čitali in prosimo našo Mišovo Tilo, da jih pridno nosi od hiše do hiše, saj jih povsod radi kupujejo. Vesela je bila Mišova Tila za praznike, ker sta ji »Domovina« in »Jutro« poslala po 25 dinarjev. »Slovenca« tudi raznaša, pa ji ni nič postal. Spet vidimo, kateri list je bolj krščanski.

SV. TROJICA V SLOVENSkih GORICAH. Dne 21. januarja je imela sokolska četa lepo obiskan redni občni zbor. Razveseljivo je, da je četa v teku leta številčno napredovala. Zbor je vodil br. starosta. Iz poročil odbornikov je bilo razvidno, da je bilo delovanje v četi živahno. Na zboru pa se je sklenilo, da se bo deol v naši Petrovi petletki še podvojilo. Odbor je ostal v glavnem isti razen načelnice. V preteklem letu smo sodelovali, kjer smo le mogli. Tako nas je šlo kar 60 v Maribor na župni zlet. Na mladinskih tekmah pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah pa smo si priborili mnoga prva in druga mesta. Prirejali smo pešizlete in tudi za prosveto se je skrbelo. Odigrali smo igri »Razvalino življenja« in dvakrat »Svoje glava« in priredili tri lutkovne predstave. V okviru Petrove petletke bo četa imela nastop in bo hkratu odkrila spomenik blagopokojnemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju, ki bo prvi daleč naokrog. Zastopnik matičnega društva, načelnik slovenjegoriškega okrožja je posejil zbor in v lepem govoru izpodbujal vse k napredku in delu v skupni slogi in bratstvu. Pred zaključkom zbor je br. starosta poročal podrobneje o denarju, nabranem za spomenik. Po poročilu je bil zbor zaključen in navzoči so zapeli sokolsko »Le naprej brez miru...«

ALI SKRBIŠ ZA PRAVO RAZVEDRILO? »ŽENA IN DOM GA PRINAŠA OBILO.

Zenski časopis »Žena in dom« stane četrtletno 15. s prilogo vred pa 18 dinarjev.

Naročite ga pri upravi Ljubljana 108-D.

»Kaj je res že tako dolgo od tedaj?« Tako stojijo Devetak, Plesnik in Logar skupaj z oštirjem Dajčmanom pred mašo pri cerkvi in obujajo žalostne spomine, kako je bilo takrat. Hudi časi so bili za Solčavo, ko so uime uničile vse pridelke. Po dolinah so odnesle povodnji celo s kozolcev late in vse, kar je bilo na njih. Hudournna Savinja je obračala in podirala hleve in hiše. Na vso tisto moč so pritiskale še živinske bolezni. Letos še zaenkrat hvala Bogu teh ni.

Savinjo so opasali z novim, višjim nasipom. Iz težkih skal je zgrajen in ves zalit s cementom. Tu se ni treba ničesar bati. Na to okolnost se zanašajo Solčavci: dosti so se naučili iz strahotnih dni pred desetimi leti.

»Kaj takega se nam pač ne more več pripetiti!«

»Sam vesoljni potop bi moral priti!« Tako se tolažijo že v naprej v upanju, da ne bo prišlo nad nje najhujše. V notranjščini pa se vendar bojijo.

»Voda tam zgoraj... pravi Devetak in zamahne z roko skozi deževno zaveso tja gor v smeri proti Mahovitemu slemenu, ki ga kar ni videti, ker zakrivajo vse skupaj težki deževni oblaki.

»Sleme bo držalo na vse večne čase!« pravi Plesnik.

Tudi pristopivši Jeraj odpravi Devetakove besede z omalovažujočo kretnjo, ki naj več zagotovi, da se kar ni treba bati kaj od tam zgoraj.

»Prav spodaj stoji moja hiša!« vzklikne Devetak.

»Že tristo let stojil!« pravi Jeraj.

»Tudi mi in naše hiše smo pod mogočnimi

skalami, Devetak!« se zasmije Logar. »Pa vender smo še živi!«

Tristo let... Da, tristo let! Tisočkrat dalje že stoji skale Mahovitega slemena gori nad Devetakom, vendar se še ni nič pripetilo zgradbam pod njim.

Pri Devetakovih teče vse v starem tiru. Kar je bilo mogoče rešiti letine, je pod streho. Dovolj je bilo dela s tem. Prav tako z živino, ki ji sredi leta pokladajo suho seno. V teh neprestanih nalivih ne more ostati na planini. Še dobro je, da so roka polne dela, vsaj se tako laže ubranijo skrbi, ki prežijo iz vseh kotov. Toda zvečer, ko postane temno, ali ponoči, ko vse počiva, se spet prikrajuje skrbi. Kakor preplašeni netopirji prhutajo okrog...

Dežuje že cele tri tedne. S skrbjo preceňujejo gospodarji pčle zaloge krme po skednjih in preudarjajo, koliko živine bo treba prodati še pred zimo, da bodo mogli ostalo za silo prevleči do spomladi. Tudi svinje bodo ostale mršave; toliko, da jih ne bo treba ob kolinah beliti. Seveda bodo tudi cene obilni ponudbi primerne. Na polju gnije poleženo žito in ne bo kaj kopati krompirja na jesen, saj bo ves segnil.

Gospodarji stojijo v težkih mislih med podboji. Po potih, kolovozih in cestah teče z rečiščem voda brez prestanka, kakor da je nastalo nešteto novih izvirkov. Travniki cmokajo pod okovanimi čevlji kakor napojene gobe. Če obstanejo koraki za trenutek, vre izpod nog umazano se peneča voda.

Devetak leži sredi noči buden, ves v strahu pred tistim, kar mora priti, in prisluškuje neprestanim nalivom. Če pa ti samo za nekaj minut, morda za četrto ure, prenehajo,

tedaj se že oglasi ono drugo šumenje, ki ga je prvič slišal v tisti noči znamenj in spominov. Še vedno se čuje kakor oddaljeni bavorski registri orgelj...

Oni dan je poslal Devetak kozjega pastirja gor gledat. Ta priteče nazaj ves vesel, da je nastalo gori za Mahovitim slemenom novo jezero. »Kako veliko in lepo je!« vzklikne v svoji otroški nedoiznosti, ker ne ve za pretečo nevarnost.

»Sam stopim gledat!« se odloči Devetak in se povzpne v planino. Sama siromaščina povsod. On pa stopa navkreber in misli le nase in na svojo Devetakovino. Kaj pa drugi? No, seveda, bo pač vsakdo gledal sam, kako se bo preril. Kaj so mu mar v tem trenutku Mimika, France, kaj Potoški lovec, kaj škofovski gozdar! Bodo že sami gledali, kako bodo svojo usodo kovali! On sam je že pripomogel po svojih močeh, kakor je videl, da je pravično... Zdaj gre prav samo za Devetakovino — za njen obstoj!

V teh hudih skrbeh se priziblje do Mahovitega slemena. Na levi vidi, da je nastal iz skromnega potočka, kakor ga je zadnjič opazoval, širok hudournik, ki se ves peneč meče v dolino. Morda se bo pa voda iz jezera prežrla na to stran v Dolgo drčo, po kateri teče potok visoko dol izpod Olšove, potem je nevarnost pri kraju.

Preveč pa je Devetak z naravo zrasel človek, ki bi se neprestan boj z nebom in zemljo, da bi takoj ne spoznal, da tole z izlivom v Dolgo drčo ni nič kaj verjetno. Prevelika razdalja je, in je greben previsok. Preden pljuske jezero čezenj, bo že pritisk na sleme neznanstvi!... Bo pa tudi vzdržalo sleme takšen pritisk? (Dajše priložiti.)

Domače novosti

* Banovinski svet dravske banovine se sestane 14. februarja ob 10. dopoldne v Ljubljani. Predmet zasedanja bo obravnavanje novega banovinskega proračuna.

* Nova organizacija nacionalne mladine. Pred dnevi je bila v Podgorju v Slovenjgradcu krasno uspela ustanovna skupščina mladine Jugoslovenske nacionalne stranke. Zbralo se je preko 60 kmečkih in delavskih fantov, ki so napolnili prostore Roginove gostilne. Skupščino je vodil g. Anton Rogina, odposlanec slovenjgraške sreske organizacije JNS, g. Janez Grabec pa je z navdušujočimi besedami pozdravil zborovalce. Predsednik iste sreske organizacije g. Karlo Kokolj je podrobno govoril o raznih pereh čih gospodarskih zadevah, zlasti onih, ki tarejo našega kmeta in delavca. Pridružil je še kratek politični pregled. Njegova izvajanja so bila sprejeta s splošnim odobravanjem. Za predsednika nove krajevne organizacije JNS je bil izvoljen g. Anton Krenker, za podpredsednika g. Ivan Potočnik, za tajnika g. Ivan Kresnik, za blagajnika g. Anton Sečnjak in za odbornike gg.: Ignac Anželak, Ivan Anželak, Josip Krenker in Anton Rogina. Lepo zborovanje je bilo zaključeno s himno »Hej Slovanil«.

* Najlepšo in najcenejšo trajno zabavo si privoščite, če naročite knjigo »Zgodbe brez groze«. Pregnala vam bo vse tegobe in skrbi, ker vsebuje 15 izvrstno napisanih in večji del šaljivo zaokroženih zgodb. Pošljite dopisnico na naslov: Založba »Cesta«, Ljubljana, Knafljeva ulica Broširana knjiga stane komaj 10 din, v platno vezana pa le 15 din.

* Državni upokojenci zahtevajo zvišanje pokojnin. V Beogradu so se sestali odposlanci društev državnih upokojencev iz vseh banovin. Obravnavali so svoj položaj in vprašanje izenačenja prejemkov starih upokojencev s prejemki upokojencev po letu 1931. Na koncu je bila sprejeta resolucija, ki bo izročena senatu in narodni skupščini, finančnemu odboru in drugim odločilnim mestom. Upokojenci zahtevajo v nji zvišanje prejemkov V ta namen naj bi izšla posebna uredba.

* Nov par vlakov na progi Ljubljana-Grosuplje. Od 3. februarja bo vozil na progi Ljubljana-Grosuplje nov par potniških vlakov, in sicer samo ob delavskih po nastop-

nem voznem redu: odhod z ljubljanske glavne postaje ob 11.05, prihod v Grosuplje ob 11.44; povratek iz Grosuplje ob 12.11, prihod na ljubljansko glavno postajo ob 12.42.

* Smrt pod vlakom. Te dni so našli na železniški progi v Drulovki pri Kranju truplo mladega moškega, ki ga je bil povozil vlak. Kmalu so dognali, da gre za 19-letnega delavca Stefana Bohoriča, ki je stanoval na Gorenji Savi. Vse okoliščine sicer kažejo, da je fant storil samomor, vendar je nejasno, kaj bi bilo mladega fanta gnalo v smrt. Pokojni Stefan je bil mirne narave.

* Smrtna nesreča uglednega mladega posestnika. Te dni je 38-letni Ivan Žvar, posestnik v Vrenski gorci pri Bučah podiral visoko lipo pri svojem domu. Da bi lipa pri padcu ne poškodovala sadnega drevja, se je Žvar povzpel na njo, da bi ji bil najprej odžagal vrh. Ko se je prežagani vrh odlomil, je vejevje zadelo Žvara in ga treščilo v velikem loku na zemljo. Žvar si je pri padcu dvakrat zlomil levico in počila mu je lobanja. Hkrati je dobil hud pretres možganov. Globoko nezavestnega Žvara so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer je umrl. Pokojni je bil ugleden posestnik in med prebivalstvom splošno priljubljen. Z veliko vnemo je sodeloval pri gasilski četi v Bučah kot četni blagajnik. Poleg očeta in matere zapuščala ženo s tremi nepreskrbljenimi otroki. Truplo so prepeljali iz Celja na Žvarov dom. Pokojnemu bodi ohranjen blag spomin, hudo prizadetim svojcem naše iskreno sožalje!

* Skozni dimnik je priletel na ognjišče golob pismonoša na Križni gori pri posestniku Matevžu Koširju. Bila je trda noč, ko so slišali domači v dimniku plahutanje in že je padel na ognjišče utrujen golob. Žival so ujeli, ji odvzeli obroček z zvikom in prijavili zadevo oblastvu.

* Vlak je povozil konja in strl voz. Posestnik Koko! Franc iz Gornjega Gašteraja pri Sv. Juriju v Slov. goricah je vozil v Prekmurje prasce. Ko je živali prodal, se je precej pozno vračal s praznim vozom proti domu. Tako je prispel tik do križišča banovinske ceste z železniško progo pri Gornji Radgoni. Tisti trenutek, ko je konj stopil na železniško progo, je privozil izza bližnjega ovinka večerni vlak iz Gornje Radgone, ki vozi proti Ljutomeru. Koko! je z bliskovito naglico skočil z voza in tedaj je lokomotiva že zagrabila konja in voz. Vlakovodja je pretečo nevarnost sicer zapazil in potegnil za zavoro. Ker pa je bil vlak v polnem diru, ga

ni bilo mogoče pravočasno ustaviti. Koko! pa je pri skoku z voza padel tako nesrečno, da se je onesvestil, vendar hujših poškodb nima. Konja in voz je lokomotiva pomandrala. Na tem križišču bi bilo potrebno, da se napravi nadvoz.

* Nove oddajne radijske postaje. V Zemu- nu grade novo radijsko postajo na kratke valove. Beograjska radijska postaja, ki je bila nedavno ojačena na 20 kw, naj bi se pojačila na 100 kw, zagrebška in ljubljanska pa na 20 kw. V Skoplju nameravajo zgraditi re- lejno postajo z 10 kw, v Splitu s 5 kw, v Sa- rajevu pa s 3 kw.

* Hrvate iz Like bodo skušali naseliti v Vojvodini. S to mislijo se ukvarja subotička Hrvatska kulturna zajednica. Vojvodinski Hrvati imajo precej zemlje, na kateri bi se mogli naseliti še številni ubožni sonarodnjaki.

* Nove žrtve granat. Iz Kanala pišejo, da se je tamkaj spet zgodila smrtna nesreča zaradi eksplozije stare granate. Žrtev nesreče je postal 40-letni Justin Bajt, ki je imel ob- lastva dovoljenje, da je iskal ostanke orožja in municije po svojem okolišju. Hudo je po- škodovala manjša granata Antona Brankovi- na iz Voltčjega dola. Prepeljali so ga v gori- ško bolnišnico, kjer upajo, da mu bodo re- šili življenje. Iz Grgarja pri Gorici pišejo, da je granata poškodovala Franca Stergar- ja, starega 46 let. Hudo ranjenega so prepe- ljali v bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima nevarne poškodbe na roki in po raznih delih telesa. Zdravniki upajo, da ga bodo ohranili pri življenju.

* Požar. V Trnovcu je te dni zgorelo go- spodarsko poslopje posestnice Marije Jeren- kove. Požar je nastal v hlevu in menda od tega, ker je vanj postavila škafo vročega pe- pela.

* Družinska žaloigra. V Šalincih pri Lju- tomeru je prišlo pred kratkim do strašne družinske žaloigre. Neki mladenič je jemal vino, ki ga je imel shranjeno njegov oče v sosedovi kleti. Ko so starši to opazili in je prišla tatvina na dan, so temeljito obraču- nali s svojim sinom. Ker pa sin ni hotel pre- nesti te sramote, se je ustrelil.

* Kapitan Ivanetič najden mrtev. Pred me- seci je prišel v Maribor kapitan naše trgo- vinske mornarice Milan Ivanetič, ki je zaradi bolezni izgubil službo. Nastanil se je pri svoji sestri in je iskal zaslужka. Ker ni mo- gel ničesar najti, je to komaj 32-letnega moža zelo potrla. Pred dvema mesecema in pol pa

Frank Frost:

Neznanka s tančico

Kriminalni roman.

»Vzemite! Zdaj mi pa povejte, kako se je vse to zgodilo,« je prosila zasopla.

»Podrobnejše vam bo pozneje povedal že gospod Grel! sam,« je odvrnila Rusinja in začela hitro govoriti. Helena ji je prikimala in zdaj pa zdaj zastavila kakšno vprašanje. Naposled je Petrovska pripovedovanje končala in vstala.

»Ali ste me razumeli?« je vprašala Heleno.

»Prav dobro,« se je glasil odgovor.

XII. POGLAVJE.

Heldon Foyle se je odpeljal z Grellovim slugo proti Berkeleyjskemu trgu. Ko sta oba izstopila v bližini vojvodove hiše, je pristopil neki mož k obema, podal roko Foyleu in mel: »Petrovska se ni zapustila hiše.«

»To je lepo!« je vzkliknil Foyle. »Torej pa- zite, kadar se odpro vrata, Wills! Če ne boste spoznali njenega obraza pod tančico, je vse- kako mogoče, da boste prepoznali njeno po- stavu.«

Stopil je z Willsom tik k vojvodovi hiši. Pri tem je pomignil enemu izmed stražnikov in ta je samo lahko pokimal in se postavil nedaleč proč od Foylea.

Ni jima bilo treba dolgo časa čakati. K hi- ši je priropotal avto, gotovo naročen po te- lefonu, in obstal. Kmalu nato je stopila iz hiše dama in zlezla v avto. Takoj se je pred avto postavil stražnik in šofer ni smel od- peljati.

»Povedite Willsu v malchestrski policijski

urad,« je naročil Foyle prisotnemu policijs- kemu uradniku, a sam je skočil v avto k Rusinji in avto se je odpeljal.

»Kaj pa naj to pomeni?« je ogorčeno vzkliknila Petrovska in hotela vstati s se- deža.

Detektiv se je mirno smehljaj. »Policijski uradnik sem, česar vam menda sploh ni bilo treba povedati, in vas bom povedel v mal- chestrski policijski urad,« je rekel.

»Mene? Vi menda ne veste, kdo sem! Jaz sem knežna Petrovska, prijateljica Helene Meredithove. Kako si upate aretirati me?«

»To ni aretacija, temveč vas hočemo samo začasno pridržati. Radi bi samo vedeli, kje ste bili na večer umora Harryja Goldenbur- ga. Vaše ogorčenje mi je všeč, Lola, in če že- lite, se lahko zglašiva pri ruskem poslaniku.«

Petrovska je samo lahno mignila z roko kakor borec, ki prizna, da je ranjen, ter se mu je nasmehnila.

»Vi ste seveda gospod Heldon Foyle,« je rekla. »Čula sem že, da ste zelo pametni. Toda ne razumem, kako me spravljate v zve- zo s tistim umorom, čeprav sem Lola Ra- cnet, kar priznam. Ali me imate za morilko? Tistega večera sem se okoli polnoči preselila v neki hotel v bližini železniške postaje in sem se zjutraj okoli devete ure odpeljala v Pariz.«

»Menda ne tajite, da ste prišli tisti večer na Grosvenorski trg in da vas je Grellov

sluga Ivan Abramovič povedel v Grellovo delovno sobo?«

»Seveda ne priznam tega,« je smeje se od- vrnila. V tistem trenutku je obstal avto pred policijskim uradom.

Foyle je povedel Petrovsko v sobo, se vljudno oprostil in izginil, a se je kmalu vr- nil z neko žensko. »Potrebno je, da vas temeljito preiščem,« je pripomnil in se obrnil, da spet odide.

»Tega ne smete storiti!« je zakričala Pe- trovska. »Nimate pravice, ker nisem areti- rana.«

Uradnik je vedel, da ima Petrovska prav, vendar je bil sklenil, da stori ta nezakoniti korak, ki bo morda kaj razkril, zato je sa- mo skomignil z ramami in šel.

Za trenutek bi bila knežna skoro izgubila ravnotežje. Toda premagala se je in je sto- rila samo eno pogreško. Ko ji je policijska uslužbenka odvzela Helenino okrasje, je Pe- trovska položila roko na njeno ramo in rekla polglasno: »Če hočete zaslužiti deset funtov, vrnite mi skrinjico z okrasjem.« Toda usluž- benka je samo nemo odkimala, pobrala vse pri Petrovski najdene reči in šla iz sobe. Po treh minutah se je spet pojavil Foyle in ji je vrnil vse razen skrinjice z okrasjem. Skri- njico je držal v roki in strogo vprašal: »Kje ste to dobili?«

»Kaj vas briga? Skrinjica je moja. Vrnite mi jo.«

»Samo, če dokažete, da je vaša lastnina in da ni bila ukradena.«

Petrovska se je ugriznila na ustnice, da se ji je pokazala kri.

»Kako je?« je vprašal hladno.

je nenadno izginil iz Maribora. Ugotovilo se je samo, da se je v neki gostilni v St. Petru pri Mariboru poskušal ustreliti, kar pa so mu navzočni preprečili. Potem je zapustil gostilno in šel proti Dravi. Nato pa je izginila vsaka sled za njim. Pred dobrim tednom pa je našel posestnikov sin Aleš Pšajt ob dravi nabasan revolver in ga prinesel domov očetu. Oče je orožje ogledoval in ga poskušal odpreti. Pri tem pa se je orožje sprožilo in krogla je zadela navzočno posestnikovo ženo v hrbet. Hudo ranjena žena se še zdaj zdravi v bolnišnici. Kmalu nato pa se je izvedelo, da je Drava naplavila neko truplo pri Vurbergu. Truplo utopljenca so pokopali v Vurbergu, obleko pa so poslali v Maribor. Kapitanova sestra je ugotovila, da je to obleka njenega pogrešanega brata Milana Ivanetiča. Vendar bodo truplo izkopali, da se zanesljivo ugotovi, ali je to pogrešani Ivanetič.

* **Do smrti povožen.** 19 letni hlapec Franče Povše, zaposlen pri podjetniku Josipu Haučku v Lokah pri Trbovljah je vozil s konjema, pa mu je spodrsnilo na zaledeneli cesti. Padel je tako nesrečno, da je priletel prav pod kolo težko naloženega voza. Voz mu je šel čez prsa in mu prizadejal hude notranje poškodbe. Z vlakom so ranjenca peljali v Ljubljano, a je nesrečnik med prevozom izkpravnel.

* **Bratec je zažgal sestrico.** V Bezgarjih pri Osilnici sta bila pri nekem posestniku bratec in sestrica sama v kuhinji. Igrala sta se pri štedilniku, brskala po žerjavi in prižigala trske. Po nesreči pa je dečko zažgal kriolo svoji sestrici. Deklica se je ustrašila in začela vpiti na pomoč. Na klice so takoj prihiteli domači in strgali z nje gorečo obleko. Deklica je bila grozno opečena po vsem telesu in je naslednji dan umrla.

* **Zganje ga je umorilo.** Žalostni dogodek se je pripetil v Grgarju. 22 letni Jernej Madon je v družbi s Stankom Zbonom prišel v hišo Janeza Sedevice, da se tamkaj po delu nekoliko odpočije. Prinesla sta seboj zelenko zganja, ki sta jo nekoliko prej kupila. Zganje sta v kratkem času izvila. Toda takoj so se začele pojavljati posledice. Prvi je padel v nezavest Madon in kmalu izdihnil. Njegovemu tovarišu se ni godilo nič bolje. Le nekoliko manj strupa je zaužil in je tako ostal živ.

* **Avtomobilska nesreča s smrtnim izidom,** ki se je pripetila lani avgusta v Ormožu in zahtevala smrt posestnika Alojzija Keberja iz Sodince, je bila te dni predmet obravnave

»Ne bom vam odgovorila,« je siknila skozi zobe.

Foylu je odprl vrata, pomignil stražniku in rekel: »Povedite to žensko v zapor. Čez pol ure jo bomo zaslišali, da bomo vedeli, kdo je prav za prav.«

Foyle je hitro razposlal na razne strani več ljudi, ki naj skušajo dognati, ali izpovedbe Petrovske o tistem večeru ustrezajo resnici. Tudi nekaj žensk je dal poklicati, da bi potem med nje postavil knežno in dal Grellovemu slugi Willsu priložnost, da po možnosti prepozna Petrovsko v sredi med ženskami. Toda ta poizkus se ni obnesel, zakaj Wills je izjavil, da mu je nemogoče spoznati knežno Petrovsko. Ko so bili Wills in ženske odpuščeni, je stopil eden izmed kriminalnih nadzornikov s pisarnikom v roki za svoj pult in vprašal Foylea, ali obtožuje to žensko kakšnega zlega dejanja.

Kakor tudi se je Petrovska doslej kazala pogumna, je vendar njen strah rasel od minute do minute, in zdajci je v naglici spoznala, da napeljava vodo le na Foyleov ml'n, če se brani povedati, odkod ima okrasje. Zato je zdajci izpregovorila: »Vse bom povedala Foyleu, če me pustite samega z njim.«

Foyle se je priklonil in jo je povedel v neko drugo sobo, kjer mu je knežna dejala: »Okrasje mi je v posebne svrhe zaupala Helena Meredithova.« je začela z zapovedljivim glasom. »Vprašajte lady Heleno po telefonu, ali je to res, potem pa me izpustite.« »Bobro,« je odvrnil Foyle. »Tako je bomo prepričali.«

Foyle pa ni telefoniral v vojvodovo hišo, temveč na kriminalno policijo in naročil nadzorniku Greenu, naj se takoj odpravi k

pred mariborskim sodiščem. Zaradi obtožbe, da je z veliko brzino vozil skozi Ormož s svojim osebnim avtomobilom in tako zakrivil smrtno nesrečo, se je moral zagovarjati 26-letni mehanik Ivan Barat iz Lendave. Obsojen je bil na dva meseca in 300 dinarjev denarne kazni pogojno za dobo treh let.

* **Otroška igra s smodnikom.** V Ravnah pri Litiji so otroci neke iztaknili precej smodnika in ga nabasali v star lonec, nato pa zažgali. To nevarno igro si je hotel od blizu pogledati tudi 12-letni Ivan Marolt, sin upokojenega rudarja. Ko se je smodnik razpočil, je planil plamen v Ivana. Dečkove poškodbe so zelo nevarne.

* **Borba s tihotapci.** Na državni meji nad Ilirsko Bistrico je prišlo nedavno do spopada med tihotapci in italijansko obmejno stražo. Tihotapci so na stražo streljali in je finančar Jožef Manca obležal mrtev. Drugi stražnik, Multuneddi, pa je dobil hude poškodbe. Oblastva so takoj začela obsežno preiskavo, ki je pokazala na nekega Vinka Barago kot glavnega krivca, na Ivana Bašo, Andreja in Ivana Štembergerja pa kot sokrivce. Kasneje je bil obtožen sodelovanja pri spopadu tudi še Franc Kruh. Vinko Baraga je pobegnil čez mejo, ostale pa so oblastva zaprla in proti njim uvedla sodni postopek. Razprava je bila te dni pred reško poroto in je bil Vinko Baraga v odsotnosti obsojen na smrt, Franc Kruh je bil obsojen na dosmrtno ječo in Ivan Štemberger je dobil tri mesece, ker je brez potnega lista hodil čez mejo. Dva sta bila oproščena.

* **Vlomilec v Kapelskem vrhu na sledi.** Poročali smo že o predrznem ropu, ki je bil izvršen na praznik sv. Treh kraljev pri trgovcu in gostilničarju Lukovnjaku v Kapelskem vrhu pri Slatini Radencih. Vlomilci so na sirov način prisilili omenjenega trgovca, da jim je izročil 6000 dinarjev v gotovini, ga nato zvezali, mu zamašili usta in nato pobrali razno zlatnino in blago. Po nekaidnevem nasledovanju se je orožnikom posrečilo zaslediti nekega sokrivca, ki je priznal sodelovanje pri vlomu. Izročili so ga v mariborske sodne zapore.

* **Pet let ječe zaradi uboja.** Pred malim senatom v Mariboru se je zagovarjal 30-letni delavec Ivan Fišinger iz Gornje Bistrice. Fišinger, ki je bil zaradi svoje pretepaške narave strah in trepet vse okolice, je 6. junija lani tako rekoč iz šale zabodel z nožem v srce svojega prijatelja Juharta in ga usmrtil. Obsojen je bil na pet let robije, pet let izgu-

vojvodi Burghleyu in naj mu vse obrazloži, nato pa še zasliši vojvodovo hčer lady Heleno. Ko je Green vse odpravil, je prišel na policijski urad hkratu z ljudmi, ki jih je bil poprej razposlal Foyle zaradi ugotovitve, ali so izpovedbe Petrovske resnične. Alibi knežne je bil v redu ugotovljen in je ustrezal njenim izpovedbam. Helene Meredithove pa ni bilo mogoče pripraviti do tega, da bi bila izpovedala kaj drugega, kakor da je svoje okrasje res sama izročila knežni. Vojvoda ni vedel, kaj naj bi bil storil. Na Greenovo prigovarjanje je vzela okrasje in ga shranil, ne da bi bila hčerka za to kaj vedela, in ni stavljal več nikakih vprašanj.

Ko je bilo vse opravljeno, se je vrnil Foyle k knežni in ji izjavil, da zdaj lahko gre. Seveda je Foyle hkratu odredil, da ji mora policijsko osebje stalno slediti.

»Oprostite mi še eno vprašanje,« je menil Foyle ob poslovitvi od Rusinje. »Ali vam je morda tale pisava znana?« Pri tem je pognil iz žepa pismo in ji ga dal. Knežna je odkimala in mu pismo vrnila.

»Ne,« je rekla in šla iz sobe.

Toda Foyle je imel zdaj na pismu odtiske njenih prstov.

Razen tega je pravkar prejel pisanje strokovnjaka za tajne pisave Jonesa, ki mu je bil razvozal tisto z arabskim gumijem napisano tajno pismo. Pismo se je glasilo:

»Najlaže bo mogoče doseči stike s H(eleno) M(ereditovo), če ji izroči L(ola) ključ. Njena telefonska številka je 12.845. Gerrard.«

Foyle se je naslonil na stol in nekaj časa premišljal. Njegove misli so romale k siru Ralfu Fairfieldu. To je mož, ki bi mogel

be častnih državljskih pravic ter na plačilo pogrebnih stroškov.

* **Tihotapci saharina in kokaina.** Oblastva v Ljubljani so prišla na sled družbi tihotapcev saharina in raznih mamil, ki so jih dobavljali iz tujine. Kakor je že navada so se pa tihotapci in razpečevalci sleparili tudi med seboj. Posebno prizadet je bil neki trgovec z Dolenjskega, ki ga je osleparila neka ženska za 10.000 dinarjev in sicer tako, da mu je natvezla pustolovsko zgodbo o zaplembi blaga na glavni postaji. Policija je nekaj članov tihotapske družbe že aretirala.

* **Mejnik je prestavljal.** Zaradi take pregrehe se je zagovarjal pred okrožnim sodiščem v Mariboru 29 letni posestnik Jakob Šmigoc iz Skorišnjaka. Obtoženec je skupaj s svojo sestro podedoval večje posestvo, katero sta si hotela potem oba dediča med seboj razdeliti. Nista se pa mogla prav sporazumeti glede delitve, ker je vsak za sebe zahteval boljše dele zemlje. Zaradi tega sta se obrnila na sodišče, ki je izvršilo razdelitev tako, da sta bila oba dela zadovoljna. Oblastveni geometer je izmeril oba dela ter postavil mejnike. Šmigoca pa razdelitev ni zadovoljila. Hotel si je nekatere parcele izboljšati, pa je začel mejnike prestavljati. Pri tem poslu pa ga je zalotil mož njegove sestre, ki je zadevo naznanil. Šmigoc je bil obsojen na 20 dni zopora in 300 din kazni pogojno na tri leta.

* **Sleparka.** Pred dnevi je prišla na stanovanje v Cankarjevi ulici v Celju k služkinji Korenovi Jožici neka ženska in ji s posebnim sočutjem pripovedovala, da je njena mati v Velenju bolna. Jožica se je ustrašila te novice. Pretkana ženska je s solzami v očeh povedala Jožici mamičino prošnjo, naj ji kupi zdravil. Jožica je prav rada postregla. Dala ji je 100 dinarski bankovec, s katerim naj bi neznanica kupila zdravila za njeno mamo. V strahu za svojo bolno mater se je Jožica drugi dan peljala domov v Velenje, kjer pa je dobila mater zdravo. Vso zadevo je prijavila celjski policiji, ki je ugotovila, da je ta sleparka Marija F., ki je celjski policiji prav dobro znana. Ni še dolgo, ko jo je policija aretirala zaradi podobnih sleparstev v Celju in jo izročila v zapore okrožnega sodišča. Komaj pa je prišla na svobodo, je seveda potrebovala denar. Poskusila je svojo srečo kar na treh krajih, opeharila pa je le Jožico. Zdaj je neznanokam izginila. Policija jo vestno zasleduje.

mного koristiti, če bi hotel pomagati Foyleu. Grell je njegov prijatelj in mu zaupa. Ta poizkus je treba napraviti. Hitro je napisal Foyle pisemce in ga poslal s slugo k siru Ralfu in popoldne okoli osemnajste ure se je javil sir Ralf Fairfield pri načelniku kriminalne policije.

»No?« je odvrnil hladno na Foyleov vliuden pozdrav. »Zdaj sem tu, gospod Foyle. Bodite tako prijazni in mi v kratkim besedah povejte, kaj želite od mene.«

»Predvsem mi morate dati besedo, da bo ostalo med nama vse, o čemer bova govorila, sir Ralf. Potem pa vam bom odkrito povedal vse, kar smo dognali doslej, da boste lahko presodili, ali nas boste podpirali ali ne. Vem, da ste zvest prijatelj gospoda Grella, in prav zaradi tega bi imel rad vaše zaupanje, Grell ni mrtev. Skriva se. Zdaj vas prosim, da se izjavite, ali nam boste pomagali izslediti ga. Če je nedolžen, se mu ni treba bati ničesar.«

Sir Ralf ga je napeto poslušal in barva na obrazu se mu je zaradi razburjenja večkrat menjala. Zdajci pa je zgrabil Foylea za roko in s hripavim glasom vzkliknil: »Kaj ste rekli? Ali morda trdite, da Grell ni mrtev?«

»Kolikor vem, je Grell tole minuto prav tako živ kakor vi in jaz,« je odvrnil Foyle. »Če hočete izvedeti še več, mi dajte besedo in sedite.«

Sir Ralf se je kakor v sanjah potipal po čelu in sedel mehanično na stol. »Seveda vam dam besedo,« je rekel.

Ko se je bil Foyle prepričal, da Fairfield res ni vedel ničesar, je začel svoje obširno poročilo. Povedal je vse, kar je storil, da bi prišel skrivnostnemu umoru do dna, in izdal

* **Zaradi umora brata.** Pred malim senatom v Mariboru se je zagovarjal 21 letni Martin Sajko iz Poljčan, ker je bil s kuhinjskim nožem umoril svojega brata Jožefa. Sajko, ki se je zagovarjal s silobranom, je bil obsojen na dve leti in pol strogega zapora.

* **Nočni rop na cesti.** 29-letni delavec Anton Karnež iz Stogovcev pri Majšperku je te dni pozno ponoči šel po cesti k sosedu. Med potjo pa sta ga napadla dva neznana moška ter ga s kolom pretepala tako dolgo, da se je zgrudil na tla. Zatem sta mu iz žepa potegnili 200 dinarjev. To vsoto je imel pripravljeno za pogrebne stroške svoje matere, ki je bila dan poprej umrla. Nezvestnega Karneža so našli pozneje neki kmetje in ga popeljali domov, odkoder je bil prepeljal v ptujsko bolnišnico.

* **Vlomi v Halozah.** Neznanci so vlomili v Paradižu v hišo, ki je last poštarja iz Ormoža g. Pevca in odnesli žganje, puško, rjuhe in drugo. Prav tako so nepridipravi vlomili tudi v zgradbo na posestvu Ivana Horvata iz Bukovcev in odnesli precej žganja, vina in jabolk.

* **Vlom v občinsko pisarno.** V noči na 26. januarja je neznanec s ponarejenim ključem odprl zunanja vrata občinske pisarne v Zatreznici. Iz drugih vrat je vzel šipo in splezal v pisarno. S sekuro, katero je bil dobil v šupi, je odprl predal pisarne mize in vzel iz njega 2300 dinarjev. Zadevo imajo v rokah orožniki.

* **Eno leto zaradi napada s sekuro.** Pred sodnikom poedincem ljubljanskega okrožnega sodišča se je moral zagovarjati 23-letni samski delavec Zdravko Kariž iz Sežane v Italiji zaradi hude telesne poškodbe, ki jo je prizadelal gospe Avguštni Smerkoljevi iz Šiške. Kariž je sorodnik Smerkoljevih, ki so ga v hudih dneh njegove brezposelnosti celo podpirali. Usodnega dne se je Kariž pojavil pri gospe Smerkoljevi. Gospa mu je postregla in kmalu se je Kariž poslovil, prav tako kmalu pa se je spet vrnil s sekuro. Brez vzroka je z njo udaril gospo dvakrat po glavi, da ji je počila lobanjska kost. Morala se je zdraviti v bolnišnici 14 dni v nenestani življenjski nevarnosti. Kariža so kmalu prišli. Izgovarjal se je, da je bil na Smerkoljeve jezen. Enako se je zagovarjal tudi na sodni obravnavi. Kazalo pa je, da fant ni prav pri sebi, kajti vedel se je tako mirno, kakor da ne gre za resno zadevo. Sodniku je dal na njegova vprašanja povsem ravnodušne od-

tudi dozdašnje uspehe preiskave. Niti tega ni zamočal, da je lady Helena njega, Fairfielda, dolžila umora in da se je zaradi tega hotela maščevati nad njim.

»Vi mislite, da me je res hotela usmrtiti?« je vzkliknil Fairfield z mrtvim glasom. »Pri-povedujte dalje!« je dostavil, ko mu je bil Foyle prikimal.

Naposled je Foyle končal svojo zgodbo. »Kaj pravite, sir Ralf? Ali nam hočete pomagati?« je vprašal.

Fairfield, ki je nemo strmel v praznino, se je zganil in odvrnil: »Preden vam na to vprašanje odgovorim, moram vedeti, ali nameravate gospoda Grella aretirati kot morilca?«

Foyle si je gladil brado in za trenutek okleval. Potem je rekel: »Dokler se gospod Grell skriva, je zadeva sumljiva. Če je nedolžen, bo zanj le sreča, ko ga najdemo. Zato mu ne boste storili nikake usluge, če nam ne boste pomagali. Z vsakim dnevom se poslabša njegov položaj. Če je kriv, se morate pač sami odločiti, ali boste še ščitili prijatelja morilca.«

Nekaj trenutkov je bilo vse tiho v sobi. Fairfield je razburjeno mečkal urno verižico.

»Rad vam hočem pomagati, toda pustiti mi morate prosto voljo, da se sam odločim, če bom kdaj hotel biti nevtralen,« je rekel naposled sir Ralf.

»Drži,« je odvrnil Foyle in mu dal roko.

XIII. POGlavJE

Fred, »Holandec«, je vstal, da bi sedel na manj viden prostor v tramvaju. Res nesrečen dan je danes! Pravkar se je bil vsedel poleg njega debel trgovec z debelo zlato verižico in

govore. Smerkoljeva kot priča je pojasnila, da žive vsi sorodniki v neprestanem strahu, da bi se Kariž spet ne pojavil. Izjavila je, da odstopa od vseh odškodninskih zahtevkov za zdravljenje, za prestani strah in hude posledice poškodbe. Prosila je le, da bi bilo sodišče toliko spoznavno, da bi spravilo Kariža preko meje v njegovo domovinsko občino in s tem rešilo vse sorodnike strahu. Kariž je bil obsojen na eno leto strogega zapora.

* **Grdo dejanje.** Mariborsko okrožno sodišče je v tajni razpravi obsodilo 62letnega mizarskega mojstra Jurija Srebotnika na mesec dni zapora pogojno za dobo dveh let, ker je na Mutji storil silo nasproti neki 8-letni deklici.

* **Vosek je ponarejal.** Lani se je pojavil pri trgovcu Zupancu v Poljčanah neki brezposelnec in mu prodal po nizki ceni večjo količino čebelnega voska. Ponaredba je bila tako dobra, da izkušeni trgovci ni prišel na sled sleparstvu, dokler ni dobil od ene izmed beograjskih tvrdk, kateri je ponudil vosek, sporočilo, da je vosek ponarejen in da sestoji iz 60 do 70 odstotkov parafina in ceterina. Poljčansko orožništvo je začelo iskati ponarejalca in ga naposled izsledilo v Kamnici pri Mariboru, kjer je kuhal svoj vosek v baraki v starem železnem sodu. Je to stari znani sodišča Drago Randjelović iz okolice Niše. Pri aretaciji je bil močno užaljen, češ da ni nikogar osleparil in da ima kot stari borec pravico prodajati svoj vosek. Ugotovljeno je, da je prodajal vosek v Sloveniem gradu, Poljčanah, Mariboru, Celju, Ljubljani in drugod.

* **Urbanč bo sedel 31 let.** Te dni se je pred novomeškimi sodniki zagovarjal zaradi številnih vlomov in tatvin znani Jože Urbanč. Urbanč je priznal vsa dejanja, ki mu jih je očitala obtožnica, odločno pa je zanikal vlom pri posestniku Kosovanu v Jelšah, čeprav so vsi znaki kazali, da je tudi ta vlom njegovo delo. Ker je bil Urbanč že poprej dvakrat obsojen, enkrat zaradi tatvine in vlomov na deset let robije, drugi pa zaradi napada na paznika Tešarja, ki ga je hudo poškodoval, na 15 let robije, se bo moral vsega skupaj za svoje zločine pokoriti 31 let.

* **Mladiči rekruti!** Oni, ki ste potrjeni ali skrajšanega roka službe čimprejšnjega vstopa v kader ali odložitve službe v kadru informirajte se in uredite svoje zadeve pravočasno! Ako je rok zamujen se ne da več pomagati. Tudi vsa ostala vojaška pojasnila daje za malenkostno plačilo koncesionirana

je tako lepo kazalo, da bi se bilo izplačalo več v njegov žep. Tedaj pa je vstopil ta praklicani Heldon Foyle in mu pokvaril šalo. Fred ga je kradoma opazoval. In res, Foyle je vstal in stopil k njemu.

»Dober dan, gospod Foyle,« je rekel žepni tat, kolikor je mogel mirno in skromno. »Kako se vam godi?«

»Prav veseli me, da sem naletel na vas, Fred,« je odvrnil Foyle. »O, nikar si ne delajte skrbi. Vas se nič ne tiče! Toda uslugo bi mi lahko napravili. Na naslednji postaji bova izstopila in povabim vas na kozarček.«

Fred je bil zadovoljen s predlogom in kmalu nato sta oba sedela v tistem kotu neke krčme.

Uradnik je naročil dva kozarca vermuta in vprašal Freda s prijaznim glasom: »Povejte mi, ali poznate Goldenburga ali pa katerega izmed njegovih pajdašev.«

»Holandec« Fred je zamišljeno zastrel in svoje lepo očiščene čevlje.

»Vi mislite možaka, ki je umoril Grella?« je vprašal počasi. »Goldenburga sem prav redkokdaj videl. A Charles Eden ga dobro pozna. Prav tako rdeči Ike. Morda bo kateri izmed obeh...«

»Prav, prav. Torej imejte oči odprte, Fred, in obvestite o tem tudi rdečega Ikeja ali kogarkoli. Veste, če boste kaj izvedeli, me takoj obiščite. Ne bo v vašo škodo. Če boste kdaj v nevarnosti, bom že gledal, da vaša žena in otroci ne bodo trpeli glada.«

»Dobro, gospod Foyle,« je odvrnil potepin. »Velja! Če pa bi vas ne bilo v pisarni, s kom naj potem govorim?«

»Z nadzornikom Greenom.«

pisarna Per Franc, kapetan v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za odgovor priložite kolek ali znamko za 6 din.

Popotnikova torba

Iz poglavja o ljubezni do bližnjega

»V redu,« je rekel Fred, vzel klobuk in izginil. Se isti večer je naletel v nekem zabavišču na suhljatega, rdečeplavolasega možaka, slovečega za mizo in šale zbijajočega s krohotajočo se natakario. »Halo, Ike!« je vzkliknil in sedel k njegovi mizi. »Kako ti uspevajo posli?« »Halo, Fred! Mislim sem, da so te pred dnevi prišli na drugem koncu Londona. Kaj bi rad pil?« Oba prijatelja sta se poglabila v pogovor, med katerim je Fred kakor po naključju omenil Harryja Goldenburga v zvezi z umorom na Grosvenorskem trgu. »Baš prav, da si me spomnil,« je pripomnil Ike. »V Grellovi hiši je vse polno dragocenih reči, a v hiši biva zdaj le tajnik Lomont. Iz te hiše bi se dalo kaj odnesti.« Fred je zmajal z glavo. »Ne vem,« je rekel. »Tu bi bilo nekoliko težavnejše kakor v tistem predmestju.«

»Kaj misliš, da sem neizkušen zelenec?« se je zarežal Ike. »Kaj praviš k načrtu, če bi jaz kot fin gospod odklenil večna vrata in z vsemi ključi mirno vstopil?«

»Vrag te vzemi! Kaj že imaš ključe? Kje si jih dobil?«

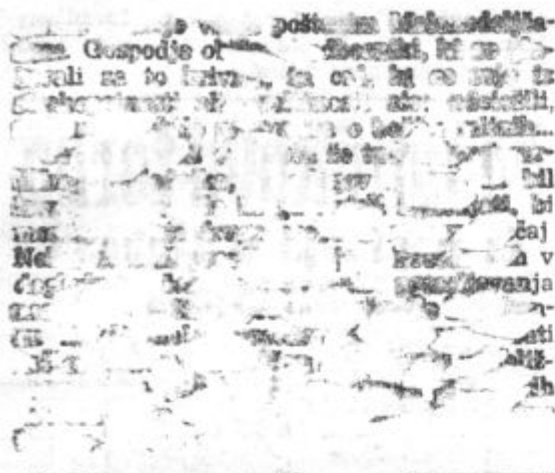
»To te ne briga. Imam jih in tudi papir, na katerem so narisane vse sobe v hiši z vsemi prostori, kjer bi se dalo kaj izmakniti.«

»In jaz naj bi sodeloval?«

»Ali misliš, da bi ti sicer izdal svoj načrt? Sicer pa ti ne bo treba ničesar drugega delati kakor stati na straži, da me ne zasačijo.«

»A kako si bova razdelila plen?«

(Dalje prihodnjič.)

Plačajte naročnino v začetku leta

in sicer za celo ali vsaj za pol leta, tako boste imeli eno skrb manj, in uprava lista Vas ne bo nadlegovala s položnicami in opomini. Položnice, na katere ste naročnino vplačali shranjujte, da boste vedeli, kdaj Vam poteče naročnina, ki jo nato takoj obnovite.

Pozivamo tudi vse one, ki dolgujejo naročnino za lansko leto, da poravnajo dolg nemudoma, ker drugače bomo prisiljeni jim v dolednem času list ustaviti.

PRAVA »DOMOVINE«

Iz Rusije se še zmerom vračajo ...

Sv. Križ pri Litiji, januarja.

Po vaseh okoli Sv. Križa pri Litiji se zdaj mnogo govori o Francetu Božiču, ki je bil za časa svetovne vojne kot 30-letnik odrinil na bojišče in se je zdaj vrnil iz Rusije kot 50-letnik. Vrnil se je suhljat in slabo oblečen. Materinščino je domala pozabil. V razgovor se mu vpletajo ruske besede, da ga domači in sosedje komaj razumejo.

Božičevi so znani kot napredni ljudje. Janez Božič, Francetov brat je navdušen nacionalist. Pred leti je bil izvoljen na listi JNS za župana svetokriške občine. Zmerom si je prizadeval, da bi izvedel, kje je njegov brat, ki je bil med svetovno vojno ujet na gališkem bojišču. Obrnil se je na pisarno Rdečega križa v Ženevi. Poizvedovanje je bilo uspešno. Rdeči križ je dognal Francetovo bivališče. Poslan mu je bil mednarodni potni list, ki mu je prišel po nekaj letih šele sedaj v roke. France se je vrnil čez Poljsko in Madžarsko. Prišel je kot samec. Vse je našel izpremenjeno in po tolikih letih komaj spoznava stare znance.

Kako se ženijo cigani

Mirna peč, januarja

V Kačji ridi med Mirno pečjo in Novim mestom je bilo te dni cigansko gostovanje, ki je poteklo zelo veselo. Seveda, cigani so opravili poroko kar doma in brez duhovnika.

Neki kmet je tistega dne peljal dva prašiča iz Novega mesta domov, ker ju ni prodal. V gozdu sta ga ustavila dva cigana. Začelo se je barantanje za živali in naposled so se pogodili za 500 dinarjev. Vendar je kmet moral dati po vrhu še 10 litrov vina. Cigani so mu pošteno odšteli denar, vzeli prašiča z voza in ju na mestu zaklali. Kmet se je kmalu nato vrnil z vinom in brž se je začela gostija, h kateri je bil povabljen tudi kmet, ki se je iz radovednosti rade volje odzval. Velike kose mesa so cigani vrteli na ražnju, da se je širilo po gozdu prijeten vonj.

Ženin in nevesta sta se mastila s slastno pečenko in prigrizke pogumno zalivala z vinom. Ciganska tovarišija je veselo rajala okoli njiju. Starejši cigan je igral na orglice. Že dobro podkovan z jedjo in pijačo sta se vzdignila ženin in nevesta in se nekajkrat zavrtela okoli muzikanta.

Zdaj se je začel poročni obred. Stari cigan, nevestin oče, se je prikazal s precej velikim glinastim loncem, zvezanim z žico. Postavil ga je na tla. Nato je dal ženinu potrebne nauke, kako ljubeznivo mu je ravnati z nevesto. Takoj zatem so pričeli plesati okoli lonca, dokler ga ni ženin prijel in treščil ob tla. Toda lonec se v veliko veselje ciganov ni razletel. Zadovoljen ga je ženin vnovič vrgel ob tla, zdaj se je pa lonec razbil v sto kosov. To pomeni: Če bi se bil lonec že prvič zdrobil, bi zakon ne bil srečen, drugič pa se je lahko, ker to pomeni mnogo sreče v zakonu.

Poročni obred je bil s tem v glavnem opravljen in po poroki se je šele začela prava gostija, ki je trajala do jutra.

Poljansko pismo

Poljane nad Skofje Loko, januarja.

Kakor je »Domovina« že poročala, je preteklo 26. januarja 25 let obstoja tukajšnjega Kmečkega bralnega društva. V nedeljo 23. januarja je društvo uprizorilo veseloigro »Na ogledih«. Obisk je bil zelo lep in so bili gledalci zadovoljni z igro, ki ima mnogo šaljivih prizorov. Naši igralci pa so svoje vloge tudi častno rešili, za kar jim gre vse priznanje. Poudariti je treba, da je imela igra toliko večji vtisk na gledalce, ker so se igralci posluževali domačega narečja. Pohvalno je omeniti, da naše prireditve redno posejajo tudi tukajšnji Srbi in Hrvatje.

Že v zadnjem poročilu je bilo omenjeno, da je društvo imelo nekdanj precej sitnosti zaradi raznih knjig. V začetku vojne so avstrijska oblastva iskala knjigo »Gospodin Franjo«, da bi jo zaplenila, a je bila še pravočasno spravljena na varno.

Tudi zaradi nekega ameriškega lista, ki ga je menda pošiljal neki tukajšnji rojak iz Amerike društvu, so bile neprilike. List je bil pisan proti Habsburžanom in proti Avstriji.

V sredo 26. januarja, torej na dan, ko je bilo pred 25 leti ustanovljeno je imelo društvo občni zbor s kratko proslavo 60 letnice pesnika Otona Župančiča. Pomladj pa proslavi 25 letnico v večjem obsegu.

Naša šola že od jeseni sem nima urejene pouka. Namesto sedmih so na šoli le tri učiteljske moči. Dve učiteljici sta v bolnišnicah, a upraviteljsko in eno učiteljsko mesto sta od septembra nezasedeni. Da pri velikem številu otrok tri moči ne zmorejo vsega, je umljivo. Ljudje godrnjajo. Po vrhu se pa še piše, koliko učiteljev in učiteljic čaka na službo.

Denarna napetost pomalo mineva. Počasi se tudi izplačujejo prihranki iz hranilnic. Govori se, da se bo po nekaj mesecih vse izplačalo. Če bo le res!

Bahavost se ji je slabo izplačala

Semič, januarja.

60 letna posestnica Joškovka s Krvavčjega vrha pri Semiču je nedavno postala žrtev roparskega napada, ki je bil posledica njene lastne nepremišljenosti, saj se je večkrat pohvalila, da ima nekaj pod palcem, čeprav ne nosi denarja v hranilnico. Ponosno se je včasih trkala na prsi, da nosi »hranilne knjižice« pri sebi. Mislila pa je seveda na denar. To se ji je bridko maščevalo.

V soboto je šla Joškovka po opravkih s Krvavčjega vrha v vinograd v Zabrezju, kjer je stopila tudi v zidnico. Zdači sta pa vstopila dva okrinkana neznanca in jo zgrabila. Še preden se je zavedla, za kaj gre, je bila zvezana. Zakrila sta ji oči, nato sta pa začela stikati za denarjem. V njenem spodnjem krilu sta kmalu otipala žep z denarjem,

in ker se jima je mudilo, sta žep z delom krila vred odrezala, nato pa s plenom vred pobegnila v bližni gozd. Starka je imela s seboj vse svoje prikranke, to je okrog 8000 dinarjev.

Drzni roparski napad je prijavila orožnikom v Gradcu, ki poizvedujejo za roparjema. Vse kaže, da sta bila roparja domačina, ki jima je bilo znano, da nosi ženica denar s seboj. Čakala sta le na ugodno priliko. Res nerazumljivo je nezaupanje naših ljudi po deželi do denarnih zavodov, kjer bi lahko denar varno naložili. Rajši ga nosijo pri sebi in se tako izpostavljajo nevarnosti.

Čudodelnega zobnega padarja so zaprli

Zagorje, januarja

Posebnost dolenskih sejmov v zadnjem času je bil hrvaški možak Petrovič. Navadno se je pripeljal na sejmišče z avtom, nato je vzel v roke zvonce in je zvonil z vso silo. Ko se je zbrala okrog njega kopa radovednežev, je začel razkladati svojo izurjenost v zobozdravniški stroki. V hrvaško-slovenski mešanici je govoril ljudem o hudih bolečinah zavoljo slabih zobov. Nato jih je vebil, da brez bolečin zastoj izruje trhel zob ali škrbino.

Ko se je javil prvi bolnik, je pristopil možak k njemu s počasnimi koraki. Levico mu je položil na glavo, pa ec pa mu je pritisnil na obo. Velel je bolniku, naj mu gleda nepremično v oči, pa tudi sam ga je motril z vso vnemo. Nato je možak prav po čarovniško zamomljaj nekaj besed, segel s praznimi rokami v bolnikova usta, mu res odluščil zob in ga zmagoslavno prikazal okoli stoječim.

Naš kmet je siromašen in varčen. Ko je bil zob zunaj, je ta ali oni res segel v žep in dal iznajdljivemu zobarju dva ali tri dinarje. Mnogi pa so se tudi kar na lepem izmuznili in niso dali ničesar.

Ugled čarodejnega zobnega zdravnika je rasel. Ljudje so si začeli pripovedovati, da zna hrvaški zobni čarodej hipnotizirati, zato lahko izruje vsak zob. Trdili so, da potegne na dan škrbino, pa naj je skrita v čeljusti.

Ker je možak delal zobnim zdravnikom umazano konkurenco, so ga zasledovali orožniki. Zdaj so ga iztahnili v zagorski kotlini. Zgovorni mož je hodil zadnje dni po gostilnah in lovil bolnike. Zoper zobne in ostale bolečine je prodajal kapljice. Znal je tako spretno govoriti, da mu je trgovina s čudodelnimi kapljicami zelo lepo uspevala. Prodajal je tudi neke knjige z raznovrstnimi navodili za samozdravljenje.

Po aretaciji so preiskali Petrovičevo prtljago. Zaplenili so še okrog 100 stekleničk. Ko so preiskali njegova čudežna zdravila, so ugotovili, da je to zgolj čista studenčnica. Zaradi lepšega pa je čudodelnik v vsako stekleničko prillil nekaj kapljic malinskega soka. Vzeli so mu tudi kleščice, s katerimi je pulil ljudem škrbine, če jih ni mogel izrjaviti s prsti. Zdaj je možak v zaporu in je zaenkrat njegove slave konec.

BREZ STRAHU

Mati: »Še tega bi bilo treba, da bi naša pridna Nežica ne pokazala gospodu zdravniku jezika.«

Nežica: »Nič se ne boj, mamica, saj vsakomur, ki pride k nam, pokažem jezik.«

PRI ODVETNIKU

Odvetnikov znanec: »Kratko vprašanje bi ti zastavil. Saj menda nič ne stane?«

Odvetnik: »Vprašanje seveda ne, pač pa odgovor!«

ISKRENOT

Sluga je nastopil novo službo. Gospodar mu je naredil pridigo:

»Tvojega predhodnika sem pognal iz službe, ker mi je kradel cigarete. Upam, da ne boš kaj podobnega počel tudi ti.«

»Brez skrbi bodite, gospod, saj imam še od prejšnjega gospodarja dovolj cigaret.«

Dvanajst ruskih ladij v ledenem oklepu

Severno od sibirske obale je nedavno obitalo v ledu osem ruskih trgovinskih parnikov in štirje ledolomilci, ki imajo na krovu do 1200 oseb. Morski toki te ladje nezadržno kenejo s plavajočim ledom proti severu. Po naziranju norveških strokovnjakov je skoro izključeno, da bi bilo mogoče te ljudi rešiti. Tudi če bodo mogle ladje zdržati silni pritisk ledovja, je njih usoda zapečatenjena, zakaj kuriva in živil nimajo zadosti, da bi moglo tolikšno število ljudi vztrajati do konca severne (polarne) noči, ki traja na tečaju okoli šest mesecev, in v tamkajšnjem silnem mrazu. Seže z začetkom svetle letne dobe pa bi bilo pod ugodnimi okoliščinami mogoče, da bi jim prišla letala na pomoč.

Ruska vlada ni doslej objavila nobenih vesti o skrajno nevarnem položaju svojih ladij. Sporočila je samo, da je zašla znanstvena odprava na krovih ledolomilcev »Sadka«, »Maligina« in »Sedova« 23. septembra med ledovje, ki jo žene vsak dan povprečno 24 km proti severu. Po neki drugi vesti se pripravljala rešilna odprava štirih letal pod vodstvom znanega letalca Molotova, da bi te ledolomilce založila z živili, obleko in znanstvenimi napravami in da bi del posadke in znanstvenikov spravila domov. Toda kakor rečeno, ne gre samo za te tri ledolomilce, temveč še za osem trgovinskih parnikov, ki imajo na krovu tudi ženske in otroke, in še za en ledolomilec.

Iz gospodarskih in vojaških razlogov se Rusija trudi že vrsto let, da bi med Arhangelskom in Vladivostokom napravila redno morskno prometno pot. L. 1936. se je posrečilo s pomočjo ledolomilcev 40 ladjam, da so to morskoto preplule. Letos se je začela zima v teh krajih nenavadno zgodaj in je Ruse presenetila. Trgovinske ladje so se začele v ledovju ustavljati. Nekatere so z ledolomilci še utegnili rešiti in jih spraviti v Arhangelsk ali Murmansk. Toda vreme se je slabšalo čedalje bolj, tako da je usoda zadela nazadnje osem trgovinskih parnikov in še štiri ledolomilce, ki so jim hiteli na pomoč.

Vse te ladje se premikajo zdaj počasi, toda nezadržno proti severnemu tečaju. Norveški strokovnjaki pravijo, da je čisto brezpomembno, če bi hoteli tem ladjam prinesiti pomoč z letali. V zanjši temi bi jih letala sploh ne mogla najti. Če pa bi jih našla, bi ne mogla nikjer pristati. Najbrže je ledovje del teh ladij že zmečkalo, da so se potopile.

KAKOR JE BILO NAROČENO

Sodnik: »Kaj pa prinašate tako gorjačo v sodno poslopje, Zmavec?«

Zmavec: »V povabilu je vendar zapisano, naj prinesem s seboj svoja obrambna sredstva.«

Naši na tujem

Nenadna smrt rojakinje

Stiring-Habsterdick, januarja

Pred dnevi je v Gospodu zaspala ga. Jožefa Ropotarjeva, po rodu iz Gornjega grada, stara 49 let. Zadela jo je bila možganska kap. Pogreba, ki ga je vodil tukajšnji francoski kaplan, smo se udeležili vsi tukajšnji rojaki, saj je bila ranjaka zelo priljubljena. Njen grob je bil ves posut z vencami in cvetjem.

Pokojnica je imela 11 otrok, izmed katerih pa živijo le trije. Pet jih je umrlo v domovini in trije v Franciji. Pred dvema letoma je obhajala v tujini 25-letnico poroke. Zapušča v tujini moža in vse tri otroke, v domovini pa mnogo sorodnikov. Naj ji bo lahka tuja zemlja, njeni družini pa naše iskreno sožalje!

Samomor rojaka zaradi nesrečne ljubezni

Montereau, januarja.

Rojak Vinko Sagmeister, doma iz Podgorja pri Brežicah, je že več let delal v Franciji, kjer se je seznanil z neko mladenko, s katero se je hotel poročiti. V nedeljo 16. januarja jo je poklical k sebi in ji na vse načine prigovarjal, da bi se poročila. Toda deklica ga je odklanjala, zaradi česar je dozorel v njem obupen sklep. Ko se je deklica vračalo domov, ga je nesrečni rojak spremil od mesta Montereaua. Tam se je odtrgal od dekleta in skočil čez most v deročo reko. Dekle je takoj poklicalo policijo, ki pa ni mogla več pomagati.

Smrt jugoslovenskega novinarja v New Yorku. Dne 6. januarja je v New Yorku po operaciji zaradi raka umrl znani jugoslovenski časnikar, književnik in kulturni delavec g. Ivan Mladineo, star 49 let. Pokojnik je bil doma z otoka Brača v Dalmaciji, odkoder je pred 30 leti šel v Severno Ameriko, kjer je dokončal svoje vseučiliške študije in postal lekarnar. Bil je urednik različnih hrvatskih listov. L. 1918 je postal poslovodja jugoslovenskega oddelka pri informativnem uradu za tuje jezike v New Yorku. Že l. 1923. je

začel objavljati letopise slovenskih in hrvaških podpornih društev v Ameriki, poleg tega pa je spisal zgodovino Hrvatov in Srbov v Ameriki. Pokojni Mladineo je bil vedno zelo delaven tudi v raznih društvih in pri pevskih zborih. Med slovenskimi izseljenci je bil zelo priljubljen. Zapušča ženo, sina in dve hčeri. Bodi mu ohranjen najlepši spomin.

Iz Homburga-Hochheide (Nemčija) nam pišejo: Ena izmed najstarejših Slovenk v Nemčiji, ga. Marija Kečkova, je slavila 2. februarja 80 letnico. Hriberškova mati, kakor jo imenujejo, je mati osmih otrok, izmed katerih se živijo tri hčere. Slavljenka je tudi petkrat prababica. Ga. Marija Kečkova živi pri svoji hčeri v Nemčiji v Hochheidi že 25 let in še pridno pomaga pri vsakem delu. Prav rada bere »Domovino«. Kljub starosti pa še ne potrebuje naočnikov. Naj ji Bog da še mnogo zdravih in srečnih let!

Iz Dortmunda-Evinga (Nemčija) nam pišejo: Jugoslovensko nacionalno podporno društvo je imelo na Štefanovo obdarovanje otrok po številu 24. Imeli smo lepo okraшено drevesce. Zapeli smo več božičnih pesmic s spremljevanjem harmonike. Po obdarovanju smo se še dalje časa zabavali. Najlepša hvala bankski upravi in g. Mariću, ki sta nam omogočila obdarovanje. Prav tako hvala zveznemu predsedniku g. Pavlu Bolhi. — Dne 23. januarja je imelo naše društvo letni občni zbor, na katerem je bil izvoljen tale odbor: predsednik Knez Franc, podpredsednik Poljšak Friderik, tajnik Poljšak Franc, blagajnik Grabnar Franc in Gotovnik Pavel, revizorja Poljšek Miha in Pitnar Viljem. Odbor nam jamči za vneto delo v društvu. — Dne 27. februarja bomo imeli veselico z maskarado v dvorani Karla Heinza. Vabimo tudi sosedna društva.

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu. Vrh vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64 — Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija, št. 1458-66 Ned Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Čajno pecivo na škotski način. Postavi kvasec iz dveh dek kvasca, treh žlic mlačnega mleka in žličice moke. V skledo pa stresi pol kile moke. V moko daj dve jajci, malo soli, vzhajani kvasec in toliko toplega mleka, da dobiš bolj trdo testo. Testo dobro stepi, nato pokrij s prtičem in postavi na toplo, da vzhaja. Vzhajano testo razvaljaj za prst na debelo, izreži z obodcem za krofe in zloži na pekačo, z moko posuto, ter postavi spet na toplo, da vzhaja. Vzhajane kolače hitro speci. Pečenim in še vročim zareži pri kraju majhno vdolbino in porini v sredino košček slanega sirovega masla. Kolače zloži v skledo in daj tople s čajem na mizo. A so hladni tudi zelo okusni.

Makova torta. 10 dek čokolade nalomi v skledo in postavi v pečico, da se razmehta. K čokoladi dodaj 15 dek sirovega masla in mešaj, da narase. Nato primešaj po žlicah 15 dek sladkorja v prahu in šest rumenjakov: najprej daš en rumenjak in ko je ta dobro vmešan, daš vse po vrsti. Ko si tako vse rumenjake in sladkor primešala, primešaj še 15 dek zmletega maka in sneg šestih beljakov. Posodo za torto dobro pomaži s sirovim maslom, posuj z drobtinami, zlij noter testo, razravnaj in peci približno tri četrti ure. Pečeno in hladno torto prereži, jo nadevaj s poljubno mezgo, zloži in oblij s čokoladnim ledom. Čokoladni led: 10 dek čokolade zloži v skledo in postavi v pečico, da se razmehta. K razmehtani čokoladi daš dve žlici sladkorja v prahu in žlico tople vode in mešaj, da se zgosti. Ko poliješ led po torti, ga malo razravnaj, pomagaj si z nožem, nož vtakni v krop, da se ne bo led nanj lepil in da bo lepo gladek. Osuši ga na zraku.

Kavne rezine. Stolci trd sneg petih beljakov. Nato primešaj 20 dek sladkorja v prahu (sladkor presej skozi sito, da ne bo v keplicah), 18 dek zmletih orehov, pet zmletih zrn kave in dva rumenjaka. Pekačo dobro pomaži s sirovim maslom, posuj z moko, zlij noter testo, razravnaj in speci. Pečeno in hladno prereži in nadevaj s kremo. Krema: V lonec zlij četrt litra močne črne kave, dodaj tri rumenjake, 15 dek sladkorja v prahu in dve žlici moke. Vse skupaj dobro raztepi, nato postavi lonec v krop in mešaje skuhaš v gosto kremo. Ko se je krema zgostila in se shladila, primešaj še 10 dek sirovega masla. Maslo prej dobro mešaj, da naraste. Ko si pecivo nadevala s kremo, zloži in zreži na poljubne kose.

Kuhan sir. Kilo suhe skute (domačega sira) pusti v topli kuhinji tri dni. Tretji dan skuto osoli in spet pusti tri dni, da postane redka. Nato primešaj pet dek sirovega masla, en rumenjak, malo sladke paprike in malo sesekljane kumne ter mešaje zavri. Vre naj 10 minut. Kuhano vlij v porcelanasto skledo (skledo prej izplahni z mrzlo vodo) in postavi na hladno, da se jed strdi. Strjeno skuto vrni na krožnik, zreži na tanke kose in daj s kruhom in čajem na mizo.

Krompirjevi žganci. Šest krompirjev operi, olup in pristavi s precej vode. Osoli. Ko je krompir že skoro kuhan, nasuj nanj za štiri prste na debelo navadne domače krušne moke. V moko napravi s kuhalnico več lukenj, da bo mogla voda vreti čez moko. Ko je vse skupaj vrelo še četrt ure in se je krompir skuhal, ocedi vodo, krompir in moko pa zmešaj v goščo. V kozi razbeži sirovo maslo ali mast, vtakni žlico v mast in z njo reži drobne žgančke. Žgance zabeli z mastjo ali sirovim maslom, v katerem si zarumenila drobtinice.

Žganci iz krušne moke. 30 dek moke stresi v dvoilitrsko kozo. Osoli. Kozo postavi na vroč štedilnik in moko mešaj, da prične lepo dišati, kar traja približno četrt ure. Nato mešaje prilivaj pol litra krova in naj vre 10 minut. Nato s vilicami žganec raztrgaj. Razbeži 15 dek masti z ocvirki, žgance zabeli, za beljene pokrij s pokrovko in jih pusti na toplem pet minut, nato jih stresi v toplo skledo in daj na mizo.

Lešnikova torta. Mešaj, da naraste, štiri rumenjake in 20 dek sladkorja v prahu. Nato primešaj sok in naribano lupinico pol limone, 12 dek prepraženih zmletih lešnikov, četrt kile kuhanega olupljenega in pretlačenega krompirja (krompir mora biti že shlažen), pol zavitka pecilnega praška in sneg štirih beljakov. Posodo za torto dobro pomaži s sirovim maslom, zlij noter testo, razravnaj in speci. Pečeno in toplo torto pomaži po vrhu s poljubno mezgo, čez jo pa obliži s čokoladnim letom. Ko se led strdi, zreži torto in daj na mizo.

Praktični nasveti

Sobne rastline se pozimi zelo napraše. Zato jih moramo večkrat z mokro gobo umiti. To moramo delati zelo previdno, da listov ne poškodujemo. Če imaš kopalno kad, tedaj je najboljša, da zložiš lonce s cvetlicami v kad in jih oprhaš s prav drobno škropilnico. Voda pa ne sme biti mrzla, temveč malo topla. Cvetice pustimo potem v kadi, da se ocede in listi posušijo. Šele nato jih postavimo nazaj na mesto.

Leseni škafi se pozimi kakor poleti hitro razsuše, če niso vedno napolnjeni z vodo. Če je pa v škafu vedno voda, pa prične les gniti, kar spet ni dobro za škafe. Zato namočeni škaf povezni, čez pa položi mokro krpo (žakljevko), ki bo škafu dajala vlago in se ne bo razsušil. Krpo, ko se posuši, spet zmочи in pogrni čez škaf. Da se škaf ne razsuši, pomaga tudi, če namažeš dno znotraj in zunaj z vročim lanenim oljem. Preden pa škaf namažeš z oljem, ga moraš dobro posušiti, sicer se olje premalo prime lesa in se tudi ne vleže, odnosno ga les ne vpije.

Kadar si dolgo bila na nogah in si utrujena, tedaj si okoplji noge v topli vodi, ne v mrzli, in potem jih dobro zdrgni še z brisačo. Če dodaš nožni kopeli tudi malo navadne soli, bo kopel še učinkovitejša. Sploh bi si moral vsak človek zvečer, preden leže spet, noge v topli vodi okopati, pa bi se dobro počutil in tudi spanje bi imel bolj mirno. Topla nožna kopel potegne kri iz glave in glava postane tako lažja in mirna.

Malokrvni in slabotni ljudje naj bi uživali mnogo jeter. Jetra se dajo na zelo različne načine pripraviti. Jejmo jih često a vselej drugače pripravljene, da se nam ne pristudijo. Kuhana, pečena, ocvrta, pripravljena kot namazek na kruh. Jetra so tudi od goveje živine dobra, če ni živina prestara. Najbolj zdrava jetra so pa gosja, telečja in svinjska.

Pod se hitro posuši, posebno pozimi, če vliješ v škaf vode za ribanje žlico salmijaka. Kadar ribaš, ne polivaj voda preveč z vodo, ker od tega ne bo nič lepše poribano, pač pa pogosto menjaj vodo. Imej pa več suhih in čistih krp, s katerimi obrišeš pod, da se hitreje suši.

Siljenje rdečega radiča. Imamo zelen radič ali solatnik, ki ga sejemo spomladi ter ga uživamo vse poletje in rdeči radič, ki ga sejemo spomladi ali poleti, toda čez poletje ni tako okusen, zato ga navadno ne uživamo tedaj, ampak ga pokladamo živini. Pač pa ga pozimi silimo, da požene v temi na toplem prostoru rdeče liste, ki so tedaj res okusni. Ta rdeči radič sejemo pomladi redko v dobro zemljo v 20 cm oddaljene vrstice, lahko pa tudi poprek. Do jeseni mora dobiti močne korenine. Pred zimo jih izkopljemo ter vložimo v kleti, tudi v hlevu, v siljenje. To naredimo najpreprosteje na ta način, da zložimo na tla kup svežega govejega gnoja, okrog njega pa nasujemo 10 cm na debelo in 20 cm široko plast lahke zemlje ali peska. Na zemsko plast položimo vodoravno radičeve korenine drugo ob drugo s korenino proti gnoju, z glavo pa na zunanjo stran. Te pokrijemo s plastjo peska ter zložimo drugo vrsto korenin in tako naprej, dokler ni ves kup obložen in zasajen. Na sličen način zlagamo korenine tudi v kakšen kot ali ob steno, vedno pa tako, da poganjki (lističi) ne dobe preveč svetlobe. Čim bolj v temi se radič razvija, tem nežnejši je. Med siljenjem skrbimo za zadostno vlago in po potrebi ga zalivamo z mlačno vodo. Ko listi odženejo, jih oberemo in pripravimo kot solato.

Najbolj žejno drevo

pri nas je jesen

Da potrebujejo drevesa mnogo vode za rast, je splošno znano. O tem, koliko vode porabi to ali ono drevo, so delali poskuse v Nemčiji. V vročih dneh so rillivali drevesom vodo, dokler so jo korenine pile in so sproti zabeležili količino. Tako se je izkazalo, da je najbolj žejno drevo v našem podnebnju jesen. To drevo popije poleti v enem dnevu 85 litrov vode. Drugi največji pijanec v kraljestvu dreves je brest, ki popije v hudi vročini do 66 litrov vode na dan. Tretja je breza, ki popije 60 litrov vode dnevno.

Iglasto drevje ni tako žejno kakor listna-

to. Toda na zimo je treba iglasto drevje dobro zaliti, za listnato drevje pa jeseni ni treba skrbeti, ker na zimo listje odpade in listnato drevje počiva, med tem ko iglasto tudi pozimi kolikor toliko rase.

Gornja primerjava dreves po njihovi žeji se nanaša na poletje, ko iglasto drevje ne izgublja toliko vode z izhlapevanjem kakor listnato. Zato ni čudno, da jelka, pa naj bo še tako košata, ne porabi na dan več kakor 13 litrov vode. Še skromnejša je smreka, ki porabi komaj 9 litrov vode na dan.

Od črnega kruha

imaš zdrave zobe

V Svici je kraj Ayer, ki stoji 1500 m nad morjem. Zdravnik dr. Oetteli je pregledal prebivalcem tega kraja zobovje in ugotovil, da imajo izmed 1800 samo trije nekoliko načete zobe. To je pač redek pojav v naših časih, ko vidimo tako malo zdravih zob. Zato se je zdravnik zanimal, zakaj imajo prav prebivalci tega kraja tako zdrave zobe. Ayer ima zelo slabe zveze z zunanjim svetom, tako da prebivalci ne morejo dobiti kruha od pekov in ga peko sami. Kraj ima svoj mlin in vsaka družina si speče kruh samo nekolikokrat v letu. Žito se razmelje z otrobi vred. Pečeni kruh pa posuše, da je trd ko kamen. Zato se ne da razlomiti. Treba ga je lomiti s posebnim ročnim strojem. Dr. Oetteli dokazuje, da imajo ljudje tako zdrave zobe prav zaradi trdega kruha.

Moderni človek grize vedno manj in jem-

lje tako delo zobem, ki bi ga morali opravljati. Najpogostejše boleznice zob so posledica premehke hrane. Slabih zob pa nimajo samo odrasli, temveč tudi otroci. Kriv je v prvi vrsti kruh. V starih časih so pekli kruh iz zdrobljenega žita na vročem kamenju in je bil seveda tak kruh trd. V takem kruhu so bile vse redilne snovi in človek ga je moral pošteno grizti. Lobanje iz onih časov imajo skoraj vse brez izjeme zdrave zobe, v katerih se niso mogli nabirati ostanki hrane, da bi zobje gnili. Staremu podoben kruh peko zdaj samo še v nekaterih krajih Švedske in Norveške in v nekaterih švicarskih dolinah in okoli italijanskih Alp. V tako zvanih prosvetljenih državah pa jemo kruh brez otrobov, ki zobem samo škoduje, a tudi sicer nima toliko redilnih snovi ko kruh iz moke, v kateri so ostali otrobi.

Ne umivajo se,

da ne žalijo vodnega boga

Japonski cesar Hirohito Teikoku Tenno, je med najmočnejšimi vladarji sveta. V njegovi državi živi zdaj pod zastavo vzhajajočega solca okrog 130 milijonov ljudi: Japoncev, Korejcev, Mongolov, Mandžurcev, Tunganov in pripadnikov drugih narodov in narodičev. Najčudovitejši narodič te mogočne države so pa nedvomno Giljaki na otoku Sahalinu, ki si ga delita Japonska in Rusija.

Giljaki so podobni vzhodnosibirskim Čukčem. Odkod izvira to pleme, ni natančno znano. Narodopisno in jezikovno so menda sorodni Ainom, o katerih sodijo učenjaki, da so ostanek pradavnih prebivalcev otokov na Daljnem vzhodu. Kulturno so na zelo nizki stopnji. Giljaki žive v rodovih, ženijo in može se samo s sorodniki. Njihova vera je vera v duhove. V vsakem živem bitju živi po njihovi veri božanstvo. Giljaki sicer razumevajo vrednost prosvetljenosti, toda odklanjajo jo po svoji veri. Tako se n. pr. ne morejo umivati, ker bi s tem razžalili boga vode. Ne umivajo se ne, pač pa se mažejo z ribjim oljem. Vsaka rodbina ima lahko poletno kočico iz lesa in skorje in glinasto zimsko kočico. Oken v njih ni, ker bi se nad tem jezil bog svetlobe, dim ima pa samo eno pot skozi ozko odprtino v stehi. Zato ima večina Giljakov slabe oči. V vsaki kočji gori večni ogenj, ki ne sme nikoli ugasniti, ker bi pomenilo to smrt enega izmed božičkov ognja. Zato Giljaki tudi užigalic ne rabijo, čeprav bi jih lahko na Sahalinu kupovali. Ogenj si delajo kakor v pradavnih časih s trenjem dveh kosov lesa.

Giljaki so ribičji in lovci, toda love samo s sulicami ali puščicami in le bolj redko s sta-

rimi puškami na kresilni kamen. Za kože ubitih živali dobivajo od ruskih ali japonskih trgovcev čaj, sladkor, tobak in žganje. Meso sicer jedo, toda pri tem se strogo drže posebnih nepisanih zakonov. Moj lahko uživa kakorkoli prirejeno meso. Če bi pa jedla žena pečeno meso, bi storila greh, ki se da zbrisati samo s smrtjo.

Gospodarji naselbin so očetje, ki jih je pa lahko mnogo, kajti lasten oče je do svojih otrok samo v enakem razmerju kakor stric. Dečki dobe ime kakšne močate lasinosti, dekleta se pa imenujejo po važnih dogodkih, ki so se pripetile, ko se je rodil otrok. Imena določajo očetje, ki tudi pazijo na to, da ni v rodbini dveh enakih imen, ker bi moral v tem primeru eden izmed nosilcev tega imena umreti. Ime mrtvega se ne sme izgovoriti, dokler po njegovi smrti ni ujet medved, sicer bi mrlič po smrti ne našel miru. Tudi beseda medved se ne sme izgovoriti glasno, kajti medved je najmočnejša zver, kar jih poznajo divjaki. Medved je gospodar gozdov z uročnim pogledom. Lovec, namenjen na lov na medveda, se mora pred lovom zavarovati z zaklinjanjem pred medvedovo osvetlo. Razen tega mora ustreljenemu medvedu odrezati glavo in šape ter jih zakopati tam, kjer je bil medved ustreljen, čeprav se s tem pokvari kuhovina.

Giljaki ne smejo niti risati, niti pisati, ker bi sicer pripadniki njihovega rodu blodili po gozdu po tako vijugastih potih, kakor so črke, odnosno risbe na papirju. Pri vsem svojem čudaštvu so pa Giljaki zelo gostoljubni in dobrodušni. Prosvetljenost posledno odklanjajo zaradi svoje vere in Japonci jim je tudi ne vsiljujejo.

Otoček najskromnejšega in najdolgočasnejšega življenja

Ce hočeš spoznati skrajno preprosto življenje, pojdi kar v Francijo. Ob bretonski obali, je otoček, kjer živi poleg stražarja svetilnika še kakih tisoč ljudi. Na tem otoku pozabiš, da so na svetu mesta, tvornice, drevesa, cvetlice, zelena trava in burno vrvenje.

Prebivalci otoka se v glavnem preživljajo z ribolovom, saj zemlje nimajo skoro nič, pač pa dosti skalovja. Kdor ima pet kvadratnih metrov rodovitne zemlje, je že ponosen kakor kak veleposestnik. Pri vseh javnih zadevah imajo glavno besedo ženske, ki so iznašle tudi svojo dolžinsko mero. Če je treba razdeliti kako posestvo med dediče, ga ženske premerijo in razdele v enake dele s svojimi predpasniki, potem pa postavijo majhnega dečka v sredo zemljišča, mu zavežejo oči, ga nekajkrat zavrtje in mu zakličejo, da začne metati kamenčke. Kolikor je dedičev, toliko kamenčkov ima. Svet, na katerega pade ta ali oni kamenček, je tega in tega. Če pa nastanejo kaka nesporazumjenja se pobotajo brez vsakega posredovanja sodišča, ki bi ga morali iskati na celini. Prebivalci otoka so si skoro vsi v sorodu. Za 1200 ljudi je samo 18 rodbinskih imen.

Otočani imajo tudi kakih 20 krav, ki pa

imajo kaj žalostno življenje, ker o pašnikih lahko samo sanjajo. Včasih jih res kdo žene na pašo na kraj, kjer se mu zdi, da je nekdanja rasla trava. Da se nekoliko zamotijo, jim vrže nekaj sena, ki ga morajo uvažati. Zvečer pa, ko se je krava do sitega najedla morskega zraka in jo je veter do dobra prepihal, jo spravijo spet v hlev. Zato pa te krave dajejo zelo malo mleka.

Ker je življenje na otoku zelo dolgočasno, imajo vse mogoče smešne navade, da si krajšajo čas. Če se kdo ženi, hodijo vabit vse bližnje in daljne sorodnike po dvakrat, samo da zabijejo nekaj časa. Kadar je kako rojstvo na otoku, pridejo vse ženske gledat novorojenca in dobe za plačilo skledico kuhanih suhih češpelj. Posebno veselje imajo s pogrebi. Jamo za mrliča morajo skopati najbližji sorodniki. Ko položijo krsto v jamo, vse ženske pokleknejo in začno vse hkratu jokati in v določenih presledkih. V mraku prihajajo starejše ženske na pokopališče, kjer molijo in se sklanjajo nad grobovi. Tudi njihov pozdrav te spominja smrti. Ne rečejo namreč »Dober dan« ali »Lahko noč«, ampak »Veselite dušam!« Odgovoriti pa moraš »Amen!«

× **Zaroka albanskega kralja.** Po uradnem poročilu iz Tirane je bila te dni slovesno objavljena zaroka albanskega kralja Zoga I. z madžarsko grofico Geraldino Apponyijevo. Bodoča albanska kraljica je iz zelo bogate madžarske plemiške rodbine, ki ima poleg ogromnih posestev na Madžarskem tudi velika posestva na Češkoslovaškem. Kdaj bo poroka še ni določeno. V tem pogledu obstojajo namreč še težkoče, ki jih morajo poprej odstraniti. Grofica Apponyijeva je katoličanka, kralj Zogu pa je musliman. Vatikan dosedaj še ni dal dovoljenja za ta zakon.

× **Italijanska tvornica za strelivo je zletela v zrak.** V eni izmed največjih italijanskih tvornic smodnika in razstreliv v Colleferu pri Rimu se je zgodila v soboto zjutraj strahotna nesreča, ki je zahtevala veliko število človeških žrtev. Na neznan način je nastala silna eksplozija, ki je pogrnala vso zgradbo v zrak. V tvornici je bilo zaposlenih okrog 6 tisoč delavcev. Koliko je žrtev še ni znano. Po Rimu vise črne zastave. Kralj in kraljica in predsednik italijanske vlade so kmalu po eksploziji obiskali kraj strahovitega dogodka, se zanimali za stanje ranjencev ter izrazili svoje sožalje rodbinam, ki jim je ta nesreča ugrabila svojce.

× **Zakaj ne smejo Nemci na evharistični kongres.** Listi pišejo, da je v Nemčiji prepovedana udeležba letošnjega evharističnega kongresa v Budimpešti. Poudarja se, da ni noben nemški državljani omejen v svojem verskem udeleževanju in v tem pogledu uživajo v Nemčiji vse veroizpovedi enako zaščito. Toda razen teh verskih načel je treba upoštevati tudi državno-politične nagibe, ki so za presojo takega udeleževanja odločilni. Pri tem se ne sme prezreti okolnost da bi utegnil obisk evharističnega kongresa spraviti mnoge nemške katoličane v nevarnost spora z lastno vestjo, posebno pri onih katoličanih, ki so zvesti Hitlerju. Ta nevarnost je podana predvsem zaradi tega, ker so na odločilnih mestih katoliške cerkve večkrat napadli Hitlerjevo Nemčijo. Zato ne bi bilo želeli, da bi se nemški državljani izpostavili takim neprijetnim možnostim. Naposled se v utemeljivi prepovedi navaja tudi sedanji devizni položaj, ker bi bil obisk prevelikega števila nemških katoličanov na kongresu huda žrtev za Nemčijo.

× **Toča v Parizu.** Prejšnji četrtek popoldne so imeli v Parizu nenavaden vremenski dogodek. Nebo nad Parizom se je nenadno pooblačilo in sledilo je grmenje s treskanjem. Strele so se užigale po nebu kakor ob času najhujše poletne nevihte. Kmalu se je vili močna ploha in nastal je velik vihar. V plo-

ho so nekaj časa padale z neba tudi snežinke, nato pa se je vsula huda toča.

× **Smrt zdravnika, ki je premagal spalno bolezen.** Nedavno je umrl francoski zdravnik dr. Jeabeau. Zasluge tega skromnega podeželskega zdravnika so ogromne. On je bil tisti, ki je z odkritjem zadevnih zdravil premagal spalno bolezen v Afriki in rešil smrti na tisoče ljudi. Po desetletnem delu v Kamerunu je stopil leta 1934. v pokoj in se nasešil v svoji lesenji hišici. Dolgo pa ni užival zasluženega pokoja, kajti že dve leti po povratku v Francijo je umrl.

× **Elektrifikacija italijanskih železnic.** Italija ima okrog 22.000 km važnejših železniških prog in od teh je 3400 km elektrificiranih. V šestih letih hoče imeti Italija elektrificiranih že 8000 km železniških prog. Z gospodarskega stališča je ta prehod s pare na elektriko razumljiv, z vojaškega pa drugače. Presojajo nemški strokovnjaki. Toda Italija ima v tem pogledu ugodno zemljepisno lego, saj teče njena meja po večini po visokih gorskih grebenih in je verjetno, da med morebitno vojno ne bodo sovražniki uničili virov elektrike. Vprašanje italijanskega obrambnega gospodarstva je pomanjkanje goriva in pogonskih snovi. Razumljivo je torej, da skuša Italija čim bolj izrabiti lastno vodno silo. Korist, ki jo prinaša elektrifikacija železnic, se kaže najbolje v tem, da se je uvoz premoga iz tujine od l. 1921. do l. 1936. zmanjšal za 800.000 ton. Do konca l. 1939. hoče Italija znižati uvoz premoga celo za poldrugi milijon ton.

× **Poldrug milijon Turkov se bo izselilo iz Bolgarije.** Februarja se začne med Turčijo in Bolgarijo pogajanja za ureditev vprašanja o vrnitvi poldruga milijona Turkov, živčih v Bolgariji. Dogovor bo dal tem ljudem, ki se bodo vrnili v Turčijo, pravico, da smejo prodati svoja posestva in prenesti na Turško svoje kmetijsko orodje. Turška narodna skupščina bo dovolila tri milijone turških lir za poravnavo selitvenih stroškov. S tem bo vprašanje turške manjšine v Bolgariji rešeno podobno, kakor ga je Turčija takoj po vojni uredila z Grčijo.

× **16 žrtev eksplozije pri Parizu.** Pred vojaško pirotehnično delavnico v pariškem predmestju Villejuifu se je pripetila huda nesreča. Več vojakov je nakladalo na avtomobile granate in bombe, ki so bile zaplenjene po tajnih skladiščih razkrinkanih revolucionarjev tako zvanih kapucarjev. Pri tem je ena bomba padla na tla. Učinek je bil strašen. Eksplozija so čuli celo v središču Pariza. Dva kilometra daleč okrog delavnice so se zdrobila vsa stekla na oknih hiš in drugih

poslopij. Dele trupel nesrečnih vojakov je vrglo po 300 m daleč v stran. Tudi delavnica je bila delno razdejana. Za obema tovoznima avtomobiloma malone ni nobenega sledu.

× **Do letošnjega aprila bo imela Rusija 16.000 letal.** Češkoslovaško časopisje poroča: Rusija je imela v začetku letošnjega leta 660 lovskih eskadril s 1792 letali, 22 napadalnih eskadril s 310 letali, 127 izvidniških eskadril s 2300 letali, 77 eskadril težkih bombnikov s 1400 letali, 50 eskadril lahkih bombnikov s 900 letali, skupno 6782 borbenih letal s 1400 šolskimi letali in 360 letali za urjenje. Stanje letalstva v mornarici izkazuje nastopne številke: 24 lovskih eskadril s 2440 letali, 12 bombnih eskadril s 220 letali, 27 izvidniških eskadril s 490 letali, 6 eskadril težkih bombnikov s 104 letali, 16 eskadril lahkih bombnikov s 300 letali, nadalje 436 šolskih in 200 letal za urjenje. Rusija ima danes 15 tvornic letal, ki delajo noč in dan in bo rusko letalstvo po prvem četrtletju letošnjega leta razpolagalo s 16.000 letali.

× **Led je podrl most nad niagarskimi slapovi.** Kakor vsako zimo so Niagarski slapovi tudi letos zamrzili. Nad slapovi se je nabralo toliko ledu, da se je nazadnje pod njihovim pritiskom sesul most čez reko, ki je bil zgrajen tik nad slapovi. Posebna komisija je dognala, da znaša škoda milijon dolarjev. Nad slapovi so kupi ledenih plošč ponekod do 9 m visoki. Takoj ko se je porušil most, so v bližini izpraznili veliko električno centralo. Velike množine ledu so namreč začele padati na njeno streho.

× **Zbesnel jelen je oblegal kmeta.** Nekaj nenavadnega se je te dni zgodilo kmetu Petru Götschlu v Mitterbachu pri Knittelfeldu na Štaje skem. V tamkajšnjih gozdovih je podivjan pes začel preganjati velikega jelena. Nazadnje je jelen pribežal do Götschove kmetije. Na dvorišču kmetije je jelen zagledal domačega psa, ki je v njem takoj videl svojega sovražnika in se je zagnal vanj. Kmalu sta si bila jelen in domači pes pošteno v laseh. Zdaj je ridirjal na dvorišče še divji pes in začela se je divja borba. Jelen je zbesnel in srdito napadal živali. Peklenški trušč, ki so ga delale živali, je opozoril kmeta, ki je v hlevu kidal gnoj, da na dvorišču nekaj ni v redu. Stopil je iz hleva na dvorišče. Komaj pa je jelen zapazil človeka, se je jadrno obrnil zoper njega in ga s svojimi rogovili hotel prebosti. Kmet jo je naglo popihal nazaj v hlev in zaprl vrata za seboj. Jelen pa, ki je bil med tem pregnal oba psa, je ostal pred vrati in čakal, kdaj bo kmet pomolil glavo iz hleva. Dolgo je trajalo, preden se je žival umirila in nazadnje mirno odšla v svoj gozd. Nato šele je mogel kmet iz svoje ječe v hlevu.

× **10.000 km nad morjem in puščavo v 23 urah.** Italijanski letalci Bruno Mussolini, polkovnik Biseo in kapetan Moscatelli so premagali te dni skoro 10.000 km dolgo pot iz Rima v Rio de Janeiro v Braziliji. Leteli so z navadnimi italijanskimi vojnimi bombnimi letali. Vsako izmed njih je imelo pet ljudi posadke. Leteli so od Guidonije pri Rimu čez Sredozemsko morje, Tunis, Sahara v Dakar, kjer so prenočili, nato pa čez Atlantsko morje v Rio de Janeiro. Skoraj 10 tisoč km dolgo progo so preleteli v dobrih 23 urah s povprečno hitrostjo nad 420 km na uro. Ta uspeh dokazuje da je italijansko letalstvo na visoki stopnji.

× **Gledanje na dاليavo.** V oddelku za škratinko v moskovski bolnišnici za kužne bolezni so uvedli televizijo (gledanje na daljavo). Gre za telefon, ki so ga spravili v zvezo z napravo za gledanje na dاليavo. Nova naprava omogoča obiskovalcem, da lahko govorijo z bolniki in jih vidijo ne da bi stopili v prostor, ki je nevaren zaradi nalezljivosti. Obiskovalec dvigne telefonsko slušalko, pritisne na neki gumb in lahko govori rotem iz sobe za obiskovalce z bolnikom. Tega vidi na posebnem platnu. Napravo je zgradil dr. Welmin in jo bodo uvedli tudi v drugih bol-

**Postani in ostani član
Vodnikove družbe!**

Radio Ljubljana

od 6. do 13. februarja

Nedelja, 6. februarja: 8.00: Koncert tamburaškega septeta (vodil bo Kahne). 9.00: Napovedi, poročila. 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. 9.45: Verski govor (dr. Vilko Fajdiga). 10.00: Koncert solistične lahke glasbe (Antunović in Haršlag — dvi kitari in plošče). 11.00: Drobiz — za drobiž (plošče). 12.00: Zbor malih harmonikarjev (vodil bo profesor Pavel Rančigaj). 13.00: Napovedi. 13.20: Nastop zagrebskega swing-kvarteta. 16.00: Lahkih nog naokrog (plošče). 17.00: Kmetijska ura: Gospodarska navodila in tržna poročila. 17.30: Vojaške godbe (plošče). 18.00: H Nučič: Svet — komedija v štirih dejanjih (izvajali bodo člani radijske igralske družine). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Slovenska ura: Forster: Po jezeru (koncertna fantazija); Bom šel na planince (klavir — profesor Lipovšek); Prešernova rojstna hiša (Fran Finžgar). 20.30: Vesel koncert radijskega orkestra. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Pevski koncert Mirka Dolničarja.

Ponedeljek, 7. februarja: 12.00: Uvertire (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Glasbeni mehurčki (plošče). 14.00: Napovedi. 14.30: Zdravstvena ura: Prva pomoč pri zastrupljenju (dr. Anton Breclj). 18.20: Charlie Kunz igra popevke (plošče). 18.40: Kulturna kronika: Fran Jaklič-Podgoričan (dr. Tine Deboljak). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Zanimivosti. 20.00: Maurice Ravel: La valse, koreografska pesnitev (plošče); Musorgski: Prolog iz opere »Boris Godunov« (plošče). 20.30: Prenos iz Prage: Spominski koncert v proslavo rojstnega dne Masaryka. 22.15: Prenos lahke glasbe iz kavarne »Nebotičnika«.

Torek, 8. februarja: 11.00: Solska ura: Prešernu (nastop učencev državne ogledne ljudske šole kralja Aleksandra I. Zedinitelja). 12.00: Virtuozni (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 14.00: Napovedi. 18.00: Pester spored (radijski orkester). 18.40: Zgodovinska pota židovstva (Fran Teršeglav). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Zabavni zvočni tednik. 20.00: Prešernov večer — ob obletnici njegove smrti. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Za ples! (plošče).

Sreda, 9. februarja: 12.00: Slovenski šramelkvartet. 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Kozaške pesmi (plošče). 14.00: Napovedi. 18.00: Mladinska ura. 18.40: Nova pravila bratovskih skladnic (Rudolf Smersu). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Šahovski kotiček. 20.00: Koncert (sodelovala bosta Pavla Lovšetova in radijski orkester). 21.10: Lahka glasba na dveh klavirjih (plošče). 21.20: Pevski jazz-kvartet. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Vesel koncert radijskega orkestra.

Četrtek, 10. februarja: 12.00: Valčki in polke (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 14.00: Napovedi. 18.00: Domača zabava (Magistrov trio). 18.40: Sloveščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: 10 minut zabave. 20.00: Pevski zbor »Cankar«. 20.45: Prenos opere »Mignon« iz Trsta (sodeloval bo Benjamino Gigli). 22.00: Napovedi, poročila.

Petek, 11. februarja: 11.00: Solska ura: V deželi ponočnega sonca (Julija Sušteršičeva). 12.00: Po domače (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Odlomki iz zvočnih filmov (plošče). 14.00: Napovedi. 18.00: Ženska ura: Kako si ustvari svoj dom (Cilka Vračko). 18.20: Henri Rabaud: Nočni sprevod, sinf. pesnitev (plošče). 18.40: Francosščina (dr. Stanko Leben). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Izseljenke zanimivosti. 20.00: Cimermanov kvartet. 21.00: Samospevi (Vida Rudolfova,

klavirske harmonike od Din 480. Zahtevajte brezplačen katalog!

MEINEL & HEROLD — MARIBOR ŠT. 104

Ladislav Rakovec, pri klavirju profesor Lipovšek. 22.00: Napovedi, poročila. 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 12. februarja: 12.00: Druga za drugo plošča hiti. 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Druga za drugo plošča hiti. 14.00: Napovedi. 17.00: Za de'opust (radijski orkester). 17.40: Vpliv svetovne vojne na razvoj letalstva (Janko Colnar). 18.00: Za zabavo in za ples bo igral šramelkvartet učiteljskih abiturientov. 18.40: O smernicah racionalnega gozdnega gospodarstva s posebnim ozirom na javna dela. II. predavanje (inž. Karel Tavčar). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Pregled sporeda. 20.00: O zunanji politiki (dr. A'ojzij Kuhar). 20.30: »Pavliha« (zabaven in zelo poučen prerez Levstikovega šaljivega lista »Pavlihe« iz leta 1870; za pisan večer priredil Niko Kuret; sodelovali bodo člani radijske igralske družine in Jožek in Ježek). 22.00: Napovedi, poročila. 22.20: Za vesel konec (radijski orkester).

Za smeh in kratek čas

NJEMU NE MANJKA NIČ

A: »Že tri mesece nisem prišel izza štirih sten.«

B: »Kaj vam je pa manjkalo?«

A: »O, meni nič. Mojemu šefu je zmanjkalo tisočak, no vrbu me je ne še naznanil.«

ZLOČINSKA DOSLEDNOST

Sodnik (obtožencu): »Ali hočete zanikati, da ste tudi denarno kazen, ki so vam jo naložili zaradi ponarejanja denarja, plačali s ponarejenim denarjem?«

ŽENSKI POGOVOR NA TRGU

Kunigunda: »Kaj pa dela zdaj vaš mož? Ali ni prošil za mesto nadzornika?«

Adelajda: »Nič, ker je tisto službo dobil.«

PONOČI V GOSTILNI

Vsi gosti so se že poslovili. Le eden še ne gre in sitnari po gostilniški sobi.

»Veste,« reče naposled gostilničarki, »pred kratkim sem slišal neko zgodbo, ki je bila tako strašna, da sem takoj vstal in šel!«

»Na žalost, jaz ne vem nobene take,« je odgovorila utrujena gostilničarka.

POPRAVLJA, DA BO VERJETNEJŠE

Sodnik: »Toda obtoženec, še včeraj ste mi to povsem drugače izpovedali!«

Obtoženec: »Seveda, gospod sodnik, saj mi tistega niste verjeli...«

OLAJŠILNA OKOLNOST

Zagovornik razbojniškega napadalca: ...Naposed gotovo govori v prid mojemu varovancu okolnost, da je umorjeni poprej varno naložil svoj denar v banki. Premislite, umorjeni torej pri napadu ni izgubil ničesar drugega razen svoje življenje.

PAMETNO

Prijatelj: »Kaj se pa mučiš s tem gostom, ki spi za mizo? Vrzi ga skozi vrata.«

Gostilničar: »Saj nisem neumen. Že trikrat se je zbudil in vsakikrat na novo plačal račun.«

PRI ZDRAVNIKU

Zdravnik: »Vaša operacija bo gotovo obogatila zdravniško vedo.«

Bolnik: »Nikakor ne, gospod doktor, zame plača bolniška blagajna.«

NATANČNO POJASNILO

Sodnik: »Obtoženec, tele srnčakove rogove smo dobili pri vas. Povejte čisto resnico, odkod izvirajo!«

Lovski tat: »Prav rad, gospod sodnik, od srnjaka.«

ZAKONSKA SLOGA

Zakonski par se hoče ločiti in gre zaradi tega k odvetniku.

»Zakaj pa hočete zapustiti svojo ženo?« vpraša odvetnik moža.

»Ker sva čisto nasprotna značaja in se nikdar ne bi mogla razumeti.«

»In vi, gospa, zakaj vztrajate pri ločitvi?«

»Ker sva čisto nasprotna značaja in se nikdar ne bi mogla razumeti!«

»Moram pač reči,« je menil nato odvetnik, »že dolgo nisem našel zakonskega para, ki bi bil tako zelo istega mnenja, kakor sta vidva!«

NESPORAZUM

»Tako,« pravi mladi zagovornik svojemu branjencu, »že trikrat ste bili kaznovani? Kaj ste nazadnje dobili?«

»Briljantni prstan in gnjat.«

SE NI POSKUSIL

Sodnik: »Že sedmič ste pred sodniki. Povejte no, ali pri vas res ne bi moglo iti s poštenostjo in z delom?«

Potepuh: »Res ne vem, gospod sodnik, še nikoli nisem poskusil!«

Mali oglasi

JESEN — ZIMA — OSTANKI

mariborskih tekstilnih tovarnih, postopoma brez napak, in sicer: Paket serija R — vsebine 16, 20 in dobro uporabnih ostankov tkanin in barventov za žensko obleko, moške in ženske spornje perite Paket serija T z vsebino 4 in čisto vojnega blaga za žensko obleko v najmodnejših vzorcih. Pri naročilu navedite varno. Vsak paket Din 128. Restantni paket serija K vsebina 20, 25 in boljšega tkanin za moško žensko in otroče perite v najlepši sestavi paket Din 154. Danje specialni paket »Original Kosmos D« z vsebino 17-21 in 1a barventov za ženske moške, moške in prvotnosti tkanin in ostankov ženske moške in otroče perite za izjemno ceno Din 156. Paket serija »Z« vsebine 3, 3, 20 in dobrega sukna za moško obleko, moški kostum ali plašč in sicer: Z št. 1 Din 150 —; Z št. 2 Din 160 —; Z št. 3 Din 250 —; zadnji 1a kampan. Vsak paket poštine prosto, pri dveh ali več paketi primerno popust. Neprimerno vzamem nazaj in zamenjam. Pišite še danes obče znani, stari, solidni razpisovalnici »Kosmos«, Maribor, Kralja Petra trg. — Nešteto priznanj zadovoljnosti odjemalcev na razpisajo!

HRANILNE KNJIZICE, 3% OBVEZNICE, VREDNOSTNE PAPIRJE STALNO KUPUJE

Al. Planinšek trg ag. bančnin poslov, Ljubljana Beethovnova 14. I. nadst. — — — — —
Telefon 35-10

PRODAM

raznovrstna namizna jabolka po ugodni ceni. — Fric Holobar, Petrovče.

NOVOST! SAMO DIN 49.50

št. 62.000 Anker-ura
Pravi svetovni ura
Dobra kvaliteta, lep
kromiran okvir
s plemenito paraficijo

Din 49.50

št. 62.000 Ista ura
svetovni ura
in švedski ura

(Radium)

Din 59.50

Zahtevajte oznako
ga vam pošlje
konj in poštine
prosto

H. SUTNER

Ljubljana 6

lastna protokulirana
torazna ur e svet.

